

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd

Činnost magistrátu města v rámci prevence kriminality
Aneta Böhmová

Bakalářská práce
2020

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Aneta Böhmová**
Osobní číslo: **E16264**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Činnost magistrátu města v rámci prevence kriminality**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce bude přiblížit a zhodnotit činnost magistrátu vybraného města v oblasti prevence kriminality a jejího vyšetřování. Ve vybraném městě budou popsány hlavní příčiny kriminality a její důsledky a budou analyzovány pravomoci a možnosti magistrátu města a dalších organizací v oblasti prevence kriminality, dále bude posouzen vliv preventivních opatření na snižování míry kriminality v dané oblasti.

Osnova:

- Teoretické aspekty kriminality a její příčiny.
- Vymezení pravomocí magistrátu města a dalších organizací při řešení kriminality.
- Příčiny kriminality a její důsledky ve vybraném městě.
- Analýza vlivu preventivních opatření magistrátu města na snižování míry kriminality v dané oblasti.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DIBLÍKOVÁ, S. a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2016. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2017. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-170-7.
HOLAS, J., VEČERKA, K. Stát a občan v prevenci kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-137-0.
ŠTĚCHOVÁ, M., VEČERKA, K. Systémový přístup k prevenci kriminality mládeže. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-140-0.
TRAUS, J. Úvod do kriminalistiky. 3., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-367-4.
Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Radka Kněžáčková, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

doc. Ing. Romana Provázníková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 31. 5. 2020

Aneta Böhmová

PODĚKOVÁNÍ

Zde bych chtěla poděkovat paní Ing. Radce Kněžáčkové, Ph.D. za odborné rady při zpracovávání bakalářské práce. Dále svým rodičům za trpělivost a důvěru během celého mého studia, a také svému příteli za jeho podporu.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kriminality a vyzdvihuje důležitost její prevence, zejména na místní úrovni, na které je realizováno největší množství preventivních programů. Přibližuje činnost magistrátu města, který plánuje a realizuje preventivní opatření, a dalších institucí, které s magistrátem kooperují a vytváří tak společně komplexní síť prevence. Zároveň je analyzováno, zda zmíněná opatření plní svůj účel a daří se kriminalitu snižovat či nikoliv.

KLÍČOVÁ SLOVA

kriminalita, prevence kriminality, magistrát, trestné činy

TITLE

Crime Prevention Activities of the City Council

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the issue of crime and highlights the importance of its prevention, especially at the local level, where the largest number of prevention programs are implemented. It describes the activities of the city council, which plans and implements preventive measures, and other institutions that cooperate with the city council and thus create a comprehensive network of prevention. At the same time, it is analyzed whether these measures are fulfilling their purpose and are successful in reducing crime.

KEYWORDS

criminality, crime prevention, city council, crimes

OBSAH

Seznam tabulek.....	8
Seznam zkratk.....	9
Úvod.....	10
1 Kriminalita a kriminologie.....	12
1.1 Kriminalita.....	12
1.1.1 Druhy kriminality.....	12
1.1.2 Seznámení s kriminalitou.....	14
1.2 Kriminologie.....	15
1.2.1 Kriminální etiologie.....	15
2 Prevence kriminality.....	18
2.1 Členění prevence kriminality podle obsahu.....	19
2.1.1 Situační prevence.....	19
2.1.2 Sociální prevence.....	22
2.2 Členění prevence kriminality podle adresátů.....	24
2.3 Informační činnost.....	25
3 Analýza Kriminality v Pardubicích.....	27
3.1 Charakteristika města Pardubice.....	27
3.2 Analýza kriminality.....	30
3.3 Příčiny a důsledky kriminality v Pardubicích.....	40
4 Prevence kriminality v Pardubicích.....	44
4.1 Prevence kriminality v Pardubicích.....	44
4.1.1 Magistrát města Pardubic.....	45
4.1.2 Městská policie Pardubice.....	49
4.1.3 Neziskové organizace.....	52
4.2 Zhodnocení činnosti magistrátu města.....	53
Závěr.....	55
Literatura.....	56

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Městské obvody města Pardubice.....	28
Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel Pardubic	29
Obrázek 3 Dělení území města Pardubice dle státní policie	30
Obrázek 4 Porovnání indexu kriminality statutárních měst v letech 2013-2019	31
Obrázek 5 Počet celkové trestné činnosti v letech 2013-2019 na území města Pardubice	32
Obrázek 6 Vývoj indexu kriminality v městských obvodech Pardubic v letech 2013-2019	33
Obrázek 7 Majetková kriminalita v letech 2013-2019 na území Pardubice 1	34
Obrázek 8 Počet krádeží v letech 2013-2019 na území Pardubice 1	35
Obrázek 9 Majetková kriminalita v letech 2013-2019 na území Pardubice 2	36
Obrázek 10 Počet krádeží z osobních automobilů v letech 2013-2019 na území Pardubice 2.....	37
Obrázek 11 Počet násilné a majetkové kriminality v letech 2013-2019 na území Pardubice 3....	38
Obrázek 12 Počet krádeží vloupáním v letech 2013-2019 na území Pardubice 4	39
Obrázek 13 Vývoj počtu cizinců v Pardubicích v letech 2013-2019.....	42
Obrázek 14 Kamerový systém města Pardubice	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet ostrých výjezdů MP z důvodu aktivace zařízení "Signál v tísni".....	40
Tabulka 2 Kapacity sociálních služeb pro osoby bez přístřeší.....	41
Tabulka 3 Přednášky a besedy MP Pardubice.....	51

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
MKDS	Městské kamerové dohlížecí systémy
MP	Městská policie
OSPOD	Oddělení sociálně právní ochrany dětí

ÚVOD

Kriminalita je jev, který je součástí společnosti a přináší nemalé množství nežádoucích dopadů. Na základě potřeb společnosti bylo třeba vytvořit takový systém, který by dokázal kriminalitě předcházet. Preventivní systém hraje důležitou roli v předcházení kriminality, ale i v jejím snižování. Dobře připravená strategie prevence kriminality dokáže přispět k udržitelnému rozvoji státu, zajišťuje bezpečí pro jeho občany a zlepšuje jejich kvalitu života. Prevence kriminality je vykonávána v České republice (ČR) na několika úrovních, přičemž nejdůležitější úroveň je prevence místní, v jejímž rámci je realizováno nejvíce projektů. Subjekty, které jsou na této úrovni angažovány do prevence kriminality, jsou státní a nestátní organizace, samospráva a neziskové organizace. Jedním z důležitých aktérů prevence kriminality na místní úrovni je magistrát měst. Nejen že zajišťuje chod města, tento orgán také vytváří preventivní plány, realizuje projekty v rámci prevence kriminality a zřizuje městskou policii, která svojí činností přispívá k předcházení a snižování trestné činnosti.

Tato bakalářská práce se zabývá činností Magistrátu města Pardubic, a to v oblasti prevence kriminality. Přibližuje činnost jednotlivých oddělení magistrátu, které se na problematice prevence kriminality podílejí. Seznamuje s činností městské policie, jejíž participace na prevenci kriminality je tomuto orgánu dána zákonem. A v neposlední řadě pojednává o neziskových organizacích, které jsou důležitými aktéry v preventivních aktivitách na místní úrovni.

Cílem bakalářské práce je přiblížit a zhodnotit činnost magistrátu vybraného města v oblasti prevence kriminality a jejího vyšetřování. Ve vybraném městě budou popsány hlavní příčiny kriminality a její důsledky a budou analyzovány pravomoci a možnosti magistrátu města a dalších organizací v oblasti prevence kriminality, dále bude posouzen vliv preventivních opatření na snižování míry kriminality v dané oblasti.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř stěžejních kapitol. V první kapitole bude rozebrána problematika kriminality a kriminologie, budou zde vysvětleny základní teoretické aspekty kriminality, a to její vymezení, druhy kriminality a vědy, se kterými kriminalita souvisí, a vymezeny její příčiny, přičemž ty nejčastější budou blíže rozebrány.

Druhá kapitola se bude věnovat prevenci kriminality, bude definovat pojem „*prevence kriminality*“, přibližovat členění preventivních opatření a blíže popisovat ty nejvýznamnější nástroje prevence.

Třetí kapitola se bude zaměřovat na vybrané město, tedy Pardubice. Bude zde uvedena charakteristika města a následně bude provedena analýza kriminality. Na závěr kapitoly budou popsány příčiny a důsledky kriminality.

Ve čtvrté kapitole budou přiblíženy preventivní aktivity, které jsou na území Pardubic realizovány magistrátem města a městskou policií. Zároveň budou vymezeny jejich pravomoci při prevenci a vyšetřování kriminality. Součástí kapitoly bude i činnost neziskových organizací, jakožto důležitých aktérů v prevenci kriminality. Na závěr bude zhodnocena činnosti magistrátu města v oblasti prevence.

1 KRIMINALITA A KRIMINOLOGIE

Lidstvo je doprovázeno kriminalitou po celou dobu své historie. V minulosti nebyla snaha zločinnosti předcházet nebo věnovat větší pozornost jejímu zkoumání, neboť byla spojována s působením zla. Ve středověku měla značný vliv církev, proto byl boj se zločinem chápán jako boj s ďáblem, kdy cílem tvrdých opatření (např. mučení nebo nelidské formy trestu smrti) byla potřeba ochránit společnost, církev, tak i zachránit duši pachatele. Teprve až s příchodem moderní společnosti se objevila snaha zabývat se kriminalitou ze širšího hlediska. V 19. století se dostalo řešení problematiky na vědeckou bázi a vznikla věda, která se dnes nazývá kriminologie. Ta je v této kapitole společně s problematikou kriminality více přiblížena.

1.1 Kriminalita

Kriminalitu lze považovat za jev vznikající a realizující se ve společenském systému, nejedná se tedy o jev izolovaný. Kriminalitu je možno řadit mezi sociálně patologické chování, za které jsou ukládány sankce podle trestního práva.

Kriminalitu lze vymezit třemi způsoby (Dubský a Urban, 2005):

- **sociálně-etické vymezení zločinu**, kde je zločin rozlišován na přirozený a umělý;
- **normativní vymezení kriminality**, které lze považovat za nejčastěji přijímané vymezení a chápe kriminalitu jako souhrn trestných činů, které byly spáchány ve společnosti v časovém období;
- **sociologické vymezení kriminality**, ve kterém je zkoumána sociální podmíněnost a sociální dopady kriminálního chování.

1.1.1 Druhy kriminality

Dle Novotného (2004) můžeme kriminalitu rozdělit podle charakteru trestných činů na kriminalitu majetkovou, násilnou, mravnostní a hospodářskou. Kriminalita majetková, jak už vyplývá z jejího názvu, je páchaná proti majetku. Krádeže, společně s podvody a pronevěrou jsou považovány za nejběžnější formu tohoto druhu kriminality. Trestné činy proti majetku lze nalézt v hlavě páté ve zvláštní části zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník podle současné platné právní úpravy. Mezi tyto trestné činy lze zařadit zmíněnou krádež, různé druhy podvodu,

zpronevěru, neoprávněné užívání cizí věci, neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, lichvu, další. Občas bývá zaměňována s kriminalitou hospodářskou, ta však směřuje proti hospodářskému řádu a jeho fungování.

Trestné činy hospodářské lze nalézt v hlavě šesté trestního zákoníku. Patří sem trestné činy proti měně a platebním prostředkům, trestné činy daňové, poplatkové a devizové, trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou, trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu. Každá zmíněná část trestných činů obsahuje ještě dílčí trestné činy. Hospodářská kriminalita většinou oproti majetkové kriminalitě působí větší škody.

Násilná kriminalita není v trestním zákoníku přesně vymezena, jelikož násilí je jakýsi agresivní způsob, jak jsou trestné činy spáchány. Násilné trestné činy se prolínají několika hlavami trestního zákoníku. Jedná se např. o trestné činy proti životu a zdraví, které jsou v hlavě první trestního zákoníku, dále pak trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci nacházející se v hlavě deváté, či trestné činy obecně nebezpečné, které jsou v hlavě sedmé trestního zákoníku. Preventivní aktivity jsou většinou sociálního charakteru. Násilí, které je vyvolané v jedinci je ovlivněno více faktory. Mají na něho vliv např. ekonomické, sociální nebo fyziologické faktory. Samozřejmě na násilí působí i kultura, ve které jedinec žije. Za hlavní činitele můžeme označit *„vliv rodiny, ve které jedinec vyrůstá a normy chování, platné ve společnosti jako celku“* (Novotný, s. 294-295, 2004).

Mravnostní kriminalita je kriminalita související s pohlavním pudem. Lze ji rozdělit do dvou kategorií, a to na sexuální kriminalitu a kriminalitu spojenou s prostitucí. Mezi sexuální kriminalitu patří trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, nacházející se v hlavě třetí trestního zákoníku, dále pak trestné činy vydírání, útisku či výtržnictví, které jsou spojeny se sexuální činností. Příkladem je donucení k souloži. Co se týče prostituce, ta samotná není považována za trestný čin, ale některé aktivity spojené s prostitucí ano, a to například kuplířství, jakožto trestný čin hrubě narušující občanské soužití. Dále se jedná o trestné činy proti lidské důstojnosti a trestné činy proti životu a zdraví. Vedle všech zmíněných druhů kriminality je možné definovat ještě jednu kriminalitu, a to kriminalitu organizovanou. Jedná se o *„soustavnou a plánovitou trestnou činnost páchanou hierarchicky strukturovanou skupinou osob, mezi nimiž existuje dělba činnosti. Jejím primárním cílem je dosažení zisku“* (Novotný, s. 324, 2004).

1.1.2 Seznámení s kriminalitou

Aby bylo možné dojít k závěrům o poznání kriminality, je nejdříve potřeba kriminalitu popsat, následně zjistit její příčiny a přejít ke kontrole.

Popis kriminality mají na starosti převážně kriminální statistiky, které jsou podkladem pro pátrání po příčinách vzniku sociálně patologického jevu. Není však možné zaznamenat veškerou kriminalitu, proto je rozlišována na kriminalitu **skrytou** (ta není součástí statistik) a **zjevnou** (ta je evidovaná – např. v policejních statistikách, statistikách Ministerstva spravedlnosti a statistikách vězeňské služby). Ke zjištění skryté kriminality se používají tři přístupy (Novotný, 2004):

- dotazování týkající se trestné činnosti jiných osob, která je respondentům známá;
- zkoumání výskytu trestné činnosti, o níž informují samotní pachatelé;
- viktimizační výzkumy.

S popisem kriminality souvisí řada pojmů, a to rozsah kriminality, intenzita kriminality, index kriminality, struktura a dynamika. Rozsah kriminality udává, kolik bylo spácháno trestných činů na konkrétním území za zvolenou dobu. Intenzita kriminality značí velikost výskytu kriminality a je vyjádřena v indexech. Struktura je dalším ukazatelem související s popisem kriminality, který je určen znaky, které se týkají např. povahy trestného činu nebo osobnosti pachatele. Dynamika kriminality poskytuje informace o tom, jak se kriminalita vyvíjí (Gřivna et al., 2014).

Dalším „krokem“ poznání, jak už bylo zmíněno, je zjištění příčin vzniku kriminality. Zkoumají se důvody geneze jednotlivých druhů kriminality, neboť takovéto poznání vede k efektivní kontrole kriminality. Příčinám kriminality bude věnována ještě samostatná kapitola, proto je následně představena kontrola.

Na kontrole kriminality se podílí stát a společnost. Cílem jejich snažení je udržet kriminalitu na úrovni, která bude přijatelná, nebo ji omezit. Využívají se k tomu represivní a preventivní strategie. V systému kontroly kriminality hraje klíčovou roli občan. Bez něho by chod justičního systému byl téměř nemožný, neboť právě občan je oznamovatel trestných činů a podílí se na spolupráci při vyšetřování. Proto je důležité budovat důvěru mezi občany a orgány činnými v trestním řízení. Problémem je, že občané nemají dostatek informací o tom, co jednotlivé složky justičního systému dělají, jaká je struktura kriminality, jaké jsou možné sankce, či jaký je aktuální stav kriminality. Dle Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, občané nedostatek informací potvrzují. Velká část populace České republiky vyžaduje zavedení

trestu smrti, neboť podle ní kriminalita stoupá a orgány činné v trestním řízení nejsou dostatečně funkční (Zeman, 2011).

1.2 Kriminologie

Kriminalita tu byla, je a bude, ale potřeba ji zkoumat do hloubky nastala ve chvíli, kdy byla označena za společenský problém. Na základě potřeb společnosti kriminalitu řešit vznikla věda nesoucí název kriminologie. „*Kriminologie je věda o kriminalitě (zločinnosti), o jejích pachatelích a obětech a o její kontrole*“ (Novotný, s. 15, 2004).

Jde o vědu empirickou, která se zaměřuje na kriminální etiologii a její kontrolu (tedy na zjištění příčin vzniku zločinnosti, díky čemuž se dosahuje efektivnější kontroly kriminality). A jelikož je v kontrole zahrnuta i preventivní strategie, je nezbytné zmíněné příčiny znát, aby mohly být aplikovány opatření vedoucí ke snížení míry kriminality. Za nástroj kontroly lze považovat **kriminální politiku**, která vyhodnocuje účinnost trestního systému a možnost zlepšení trestněprávních norem a snižování kriminality vhodnými nástroji. Snahou této politiky je rozvoj systému sociální kontroly kriminality. Kriminologie je provázaná i s **kriminalistikou**, neboť využívá poznatky z vyšetřovací praxe, které kriminalistika zpracovává. Kriminalistika zase využívá poznatky z kriminologie. Kriminalistika však neexistovala dříve v podobě vědy, ale byla jakýmsi návodem pro policii a soudce. Už od počátku vzniku bylo cílem kriminalistiky poskytnout těmto orgánům účinné nástroje, které napomůžou v odhalování trestné činnosti. V současné době je kriminalistika považována za empirickou, samostatnou a aplikovanou vědou. „*Kriminalistiku lze definovat jako samostatný vědní obor, který zkoumá a objasňuje zákonitosti vzniku, vyhledávání, zajišťování, zkoumání a využívání kriminalistických stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných skutečností a vypracovává podle potřeb trestního zákona a trestního řádu metody, postupy, prostředky a operace v zájmu úspěšného odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti.*“ (Straus, s. 7, 2006).

1.2.1 Kriminální etiologie

Kriminologie se zabývá kriminální etiologií, což znamená snahu poznat příčiny kriminality, tedy rizikové činitele, které mají vliv na páchaní kriminality. Je možné je označit jako kriminogenní faktory. Tím, že jsou tyto kriminogenní faktory zjištěny, je možné kriminalitu lépe poznat a následně s ní účinněji bojovat a předcházet jí. Mezi tyto rizikové faktory lze zařadit např. drogy, alkohol, korupci, bezdomovectví, nezaměstnanost, chudobu, příliv cizinců,

výchovu, rozvodovost, agresivní reklamu, způsob výchovy ve školách apod. Hlavně alkoholismus a užívání drog jsou podle veřejnosti nejzávažnější rizikové faktory. Přední příčku obsazuje i bezdomovectví. (Holas a Večerka, 2013).

Bezdomovectví je jevem, který se vyskytuje téměř v každé společnosti. V rozvojových zemích se může týkat většiny obyvatel. Bezdomovcem je osoba bez přístřeší, osoba sociálně slabá nebo nepřizpůsobivá. Jedná se o jev, který lze považovat za projev sociální nerovnosti, neboť ne všem osobám je bydlení dopřáno. Osoby bez střechy nad hlavou jsou často brány za nositele trestněprávního chování, jsou ale i terčem, na kterém jsou trestné činy páčány. Bezdomovectví jde ruku v ruce s chudobou a sociálním vyloučením. Podle veřejnosti jde o sociálně vyloučenou skupinu, která se výrazněji podílí na páčání kriminality. (Bezdomovectví-charakteristika, 2018).

Je možné shledat i úzkou vazbu mezi závislostí a kriminalitou. Většina z řad bezdomovců propadá kvůli sociálnímu vyloučení do „hlubin“ psychotropních látek a alkoholu, a snaží se tím svoji situaci vyřešit. Ale jelikož je tato potřeba spojena s nemalými finančními náklady, dojde k uvolnění morálních zábran. Aby si tito lidé obstarali peníze na uspokojení svých potřeb, dopouštějí se trestné činnosti. Osoby závislé na alkoholu a drogách jsou obecně veřejností vnímány jako riziková jedinci a společnost si zde uvědomuje spojitost mezi působením těchto látek a kriminalitou. Drogy jsou brány jako nejrizikovější faktor vedoucí ke kriminalitě. Alkohol je hned další v pořadí a je považován za zásadní zdroj kriminálního chování. (Holas a Večerka, 2013).

Za další skupinu s vyšším kriminogenním potenciálem lze považovat Romy a cizince. Ve své podstatě se menšiny vyskytují v každé zemi, a jelikož se odlišují od většiny obyvatel např. kulturou či způsobem života, můžou tyto rozdílnosti vyvrcholit až do kriminality. Je vhodné zdůraznit zjištění z dalších zemí, že se menšiny dopouštějí kriminality ve větší míře (Grivna et al., 2014).

Už v průběhu historie byli Romové bráni jako velmi kulturně odlišná menšina a většina společnosti k ní měla odpor. Z důvodu kočovného způsobu života téměř neměli možnost kvalitního zaměstnání, takže se kromě např. hudby živili krádežemi a podvody. Nikdy nevěděli, co je v budoucnu čeká, takže žili hlavně přítomným okamžikem. Rodiny byly hodně rozvětvené, aby se jejich šance přežít zvyšovala. Negativní postoj k romské menšině přetrvává i do dnešní doby, neboť její odlišnost a potenciál ke kriminalitě často vzbuzuje v lidech averzi.

Problematika kriminality cizinců je spojena s větší možností pracovních příležitostí, které umožňují. Jelikož žijeme ve 21. století a pracovních příležitostí je opravdu mnoho, tak

samozřejmě i ČR je atraktivním místem pro cizince. I když ve většině případů zde cizinci chtějí žít bezproblémově a jejich kriminalita za poslední roky stále klesá, tak ve srovnání s obyvateli ČR je jejich podíl objasněné kriminality větší (Gřivna et al., 2014).

Dle Diblíkové (2018) na území ČR páchají nejvíce trestných činů Slováci, Vietnamci a Ukrajinci, v menší míře pak Bulhaři, Rumuni a Poláci.

2 PREVENCE KRIMINALITY

Kriminalitu lze považovat za nedílnou součást společnosti s negativním dopadem na její hospodářskou, mravnostní a sociální stránku. Na základě potřeb společnosti bylo třeba vybudovat účinný systém, který by přispěl ke kontrole kriminality a jejímu předcházení. Kontrola kriminality znamená její ovlivňování, jedná se tedy o (Gřivna et al., 2014):

- snižování kvantity kriminality: zastavení růstu kriminality nebo její klesání;
- snižování kvality kriminality: snižování škodlivosti závažných forem zejména násilné, mravnostní a hospodářské.

„Prevence kriminality představuje soubor nejrůznějších společenských aktivit orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů“ (Gřivna et al., s. 151, 2014). Jedná se hlavně o činnosti prevence **situační** a prevence **sociální**, které vedou k zamezení výkonu trestné činnosti a jiných sociálních jevů. Do preventivního opatření spadá i **informační činnost**, jejímž úkolem je informování společnosti o tom, jaké má možnosti ochrany před trestnou činností, a dále pak poskytování pomoci občanům, kteří se stanou obětí trestné činnosti (Typy projektů prevence kriminality, 2007)

Všechny tyto aktivity jsou zajištěny na úrovni nejen republikové, ale i regionální a místní. Ve snaze minimalizovat trestnou činnost se na těchto aktivitách podílejí jak státní organizace (např. policie ČR, státní správa), soukromé organizace, tak i neziskové organizace (např. Bílý kruh bezpečí). Subjekty na republikové úrovni jsou vláda, Republikový výbor pro prevenci kriminality a ministerstva. Hlavním úkolem prevence na republikové úrovni je vytvoření jednotné preventivní politiky státu. Koordinují se zde ústřední orgány státní správy, zajišťuje se spolupráce s neziskovými organizacemi či se schvalují žádosti o dotace na projekty prevence kriminality apod. Ve strategii na léta 2008-2011 byla posílena kompetence krajů na úrovni regionální prevence při realizaci preventivních aktivit. Hlavním nástrojem krajů pro zajišťování bezpečnosti lidí jsou Krajské programy prevence kriminality, které mohou směřovat na celý kraj či jeho část. V rámci Krajského programu může být realizátorem i samotná obec, která si vybere konkrétní aktivitu a zažádá kraj o dotaci. Projekty prevence kriminality jsou převážně realizovány na místní úrovni, jelikož se předpokládá, že se kriminalita na úrovni měst řeší neefektivněji, a proto tvoří základ preventivního systému ČR. Projekty jsou financovány ze státního rozpočtu. Obecní úřad na této úrovni volí manažera prevence kriminality a komisi pro prevenci kriminality. Hlavními cíli programů prevence kriminality na místní úrovni jsou

snižování míry kriminality, zvyšování pocitu bezpečí občanů a jejich aktivní účast na omezování příčin kriminality. (Vichlenda a Krček, 2011)

Aby veškeré projekty prevence kriminality byly efektivní, je vhodné vycházet z cílů Strategie prevence kriminality ČR a při stanovení dílčích projektů je nutné určit, zda se jedná o činnost **primární, sekundární** nebo **terciární** prevence (Typy projektů prevence kriminality, 2007).

Z výše uvedeného vyplývá, že se rozlišuje více druhů prevence kriminality. Prevence kriminality je rozdělována podle toho, jestli úroveň intervencí bude zaměřena na pachatele, situace, oběti (podle obsahu) a podle adresátů. Podle obsahu lze prevenci rozdělit na sociální, situační a viktimologickou, a podle adresátů na primární, sekundární a terciární (Gřivna et al, 2014).

Následně budou přiblíženy způsoby rozdělení a nástroje, které jsou v prevenci využívány. Hlavní podklad těchto podkapitol tvoří dokument ministerstva vnitra (2007), který zpracovalo oddělení prevence kriminality.

2.1 Členění prevence kriminality podle obsahu

V této podkapitole je popsáno rozdělení preventivních aktivit dle obsahu na situační, sociální a viktimologickou prevenci kriminality. Jednotlivé typy prevence se od sebe liší svým obsahem, tím, na co se daný typ prevence zaměřuje. Situační prevence směřuje na místa či oblasti, zatímco prevence sociální se soustředí na proces socializace jednotlivce a jeho sociální integraci. Poslední typ, prevence viktimologická, se snaží chránit potenciální oběti kriminality. Viktimologická prevence je převážně složena z poradenské a osvětové činnosti a využívá viktimologické poznatky. Patří sem i pořádání různých kurzů, jako např. kurz fyzické sebeobrany (Novotný, 2004). Poskytuje rady, jak nevystavovat svůj majetek riziku, jak se zachovat v případě útoku nebo po něm.

Každý typ prevence má své nástroje, které se od sebe značně liší svojí charakteristikou, situační a sociální prevence bude blíže rozebrána v následujících podkapitolách.

2.1.1 Situační prevence

Část spáchané kriminality je spojena např. s rituálem nebo zvykem obyvatel v daném místě. Když lidé odejdou v obvyklou pracovní dobu do práce nebo opustí své byty během víkendů, tak se tyto prostory stanou atraktivním místem pro zloděje. Pro pachatele jsou další příležitostí

k okrádání neopatrní lidé v obchodních centrech, kteří mají u sebe větší obnos peněz. Aktivitu situační prevence jsou směřovány na ta místa a oblasti, ve kterých se očekává zvýšená míra kriminality, a to na základě logického odhadu nebo předešlé empirie. Jejich cílem je znesnadnit výkon trestného činu a zvýšení rizika pro pachatele, že jeho trestná činnost bude odhalena a pachatel bude potrestán (Koniček, 2017).

Za nejtypičtější strategii situační prevence lze označit zavádění kamerových systémů, které umožňují monitorovat vnitřní i vnější prostory. Jedním ze zájmů společnosti v rámci situační prevence je zvýšení počtu policejních jednotek v ulicích. Mezi další opatření situační prevence je možné zařadit i zlepšení veřejného osvětlení, které je občany stále více vyžadováno, dále pak zajištění oplocení rizikových prostor nebo instalace bezpečnostních stojanů na kola či projekt signál v tísni. Pro lepší představu budou ty nejrozšířenější opatření dále popsány a přiblíženy.

Městské kamerové dohlížecí systémy

Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS) slouží k vytvoření bezpečných zón v exponovaných lokalitách, jejichž úkolem je dohlížet na to, aby nedocházelo k narušování veřejného pořádku. Díky MKDS může být zjištěn průběh protiprávní činnosti a pachatel je tak snadněji odhalen a identifikován, občané pak navíc mají větší pocit bezpečí.

Kamerové systémy jsou instalovány na taková místa, kde se koncentruje velké množství obyvatel a návštěvníků (nádraží, náměstí, obchodní zóny), a dále pak na místa, kde dochází k vysokému počtu trestných činů tzv. pouliční kriminality a přestupků, které jsou páchany proti veřejnému pořádku a majetku. Všichni obyvatelé musí být seznámeni s faktem, že je daný prostor monitorován.

Osvětlení

Osvětlení rizikových míst slouží k většímu přehledu problémových prostorů. Cílem tohoto opatření je preventivně působit proti protiprávní činnosti páchané na majetku a osobách a odradit pachatele od takového jednání. Zajištění osvětlení působí na psychiku občanů, jelikož z důvodu lepší přehlednosti prostoru pocítují větší bezpečnost a současně vede k větší pravděpodobnosti, že protiprávní jednání nebude dokonáno, pachatel bude vyrušen nebo dopaden policií.

Oplocení

Úkolem oplocení rizikových prostor je chránit majetek, popř. zvýšit bezpečnost osob ve vymezených prostorách. Toto opatření lze zařadit mezi jednoduché, ale efektivní prostředky situační prevence. Snižuje množství majetkové trestné činnosti a vandalismu, nebo ztěžují pachateli dostat se do zájmových zón. Zájmovou zónou je např. parkoviště nebo přístupová cesta k majetku, který je ve vlastnictví obce (např. školy, divadla, knihovny).

Instalace bezpečnostních stojanů na kola

Odcizování kol je problémem většiny měst a obcí. Stojany na kola jsou nedílnou součástí veřejného prostranství. Bezpečnostní stojany znemožňují krádež jízdních kol, jelikož se kolo může uzamknout za rám pomocí uzávěru, který je součástí stojanu.

Za novinku situační prevence lze považovat systém zaměřující se na ochranu jízdních kol a to pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Tento systém byl velice žádaný jak městy, tak obcemi, proto Ministerstvo vnitra nabídlo projekt s názvem „Forenzní identifikační značení jízdních kol“. Na části jízdního kola se nanese emulze, která je okem neviditelná, a v případě odcizení kola lze provést identifikaci prostřednictvím ultrafialového záření.

Signál v tísní

Signál v tísní je zařízením umožňujícím rychlé spojení uživatele se střediskem městské policie. Před telefonním zařízením je připojen speciální přístroj, který lze ovládat dálkovým ovládáním. V případě potřeby uživatel stiskne tlačítko dálkového ovládání, které ho spojí se stálou službou střediska. Uživatel je pak prostřednictvím operačního střediska spojen s rychlou záchrannou službou, která zajistí příjezd lékaře. S lékařem se současně dostaví i vozidlo městské policie. Strážník podle předem domluveného postupu s uživatelem postupuje do bytu a po celou dobu spolupracuje s lékařem rychlé záchranné služby. Na závěr je strážníkovou povinností zajištění zabezpečení vchodu a oznámení události osobě uživateli blízké.

I když by se mohlo zdát, že Signál v tísní není otázkou prevence kriminality, skutečnost je taková, že Signál v tísní se nepoužívá pouze v případě zdravotních komplikací, ale uživatel ho může použít i v situaci, kdy se stane obětí vloupání, krádeže apod., nebo se dostane do situace, ve které je ohrožen na svém zdraví či životě.

Žádost o připojení k systému se podává na odbor sociální a zdravotní na městském úřadě. Žadatel k této žádosti musí doložit doporučení od svého praktického lékaře. Městský úřad na

základě žádosti poskytne žadateli komunikátor, a poté ho seznámí s podmínkami použití systému. Na závěr proběhne montáž zařízení v bydlišti žadatele.

2.1.2 Sociální prevence

Sociální prevence je součástí sociální politiky státu a zahrnuje takové činnosti, které mají vliv na proces socializace jedince a na jeho sociální integraci. Jde o opatření, která vedou ke zvyšování životní úrovně lidí. Aktivity sociální prevence se zaměřují na sociální kriminogenní faktory, snaží se je identifikovat, překonat nebo neutralizovat.

Předmětem projektů sociální prevence jsou potenciální i skuteční pachatelé. Projekty se zaměřují na kriminogenní prostředí a skupiny obyvatel, které jsou sociálně znevýhodněné. Do oblasti sociální prevence lze zařadit i pomoc obětem trestné činnosti.

Aktivity sociální prevence lze rozdělit na (Typy projektů prevence kriminality, 2007):

- sportovní aktivity,
- jiné zájmové aktivity,
- nízkoprahová zařízení,
- poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty,
- krizová a poradenská zařízení,
- specifické projekty,
- pomoc obětem trestné činnosti.

Aktivity se však prolínají, takže je náročné stanovit přesné hranice jednotlivých typů.

Sportovní aktivity

Úkolem těchto preventivních opatření je umožnit neorganizovaným dětem a mládeži aktivně využívat svůj volný čas. Programy zajišťující sportovní aktivity mohou využívat i dospělí občané. Aktivity jsou většinou v těch lokalitách, ve kterých je nízká materiální vybavenost a nedostatek možností trávení volného času sportovními činnostmi.

Nejen že zajištění sportovních aktivit umožňuje využití volného času, ale přináší i řadu dalších pozitiv, např. zajištění dozoru nad dětmi a mládeží, zvýšení bezpečnosti v ulicích.

Mezi projekty sociální prevence v rámci sportovních aktivit lze zařadit skate a in-line areály, školní hřiště zpřístupněná veřejnosti, sportovní plácky a sportovní vybavení a půjčovny.

Zájmové aktivity

Účelem zájmových aktivit je poskytovat možnost trávit volný čas jinak než sportovními aktivitami, a to tvořivou a akceptovatelnou činností, která vede ke snižování bariér (jako bariéry lze označit například chudobu, mentální úroveň či osobnostní odchylky), které brání občanovi uspokojovat své sociální potřeby, potřeby relaxace a rekreace. Příkladem zájmových aktivit je malování, zpěv, keramika, společenské hry či tanec.

Nízkoprahová zařízení

Cílem těchto projektů je stáhnout rizikové děti a mládež z ulic a snažit se je držet co nejdál od nevhodného prostředí tedy od hospod či heren, zabránit pití alkoholu či kouření a nabízet jim možnost smysluplně trávit volný čas. Nízkoprahové klubovny jsou často vybaveny kulečnickem, magnetickými šipkami, stolním fotbálkem a dalšími stolními hrami. Součástí kluboven bývá i poradenská či vzdělávací činnost.

Poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty

Jedná se o projekty obsahující jednodenní výlety, víkendové výjezdy či déletrvajících pobyty, které mají odborný dohled. Účastníci těchto aktivit pak mají možnost se začlenit do kolektivu, změnit prostředí a učit se podřizovat daným pravidlům. Takovéto pobyty mohou dětem či mládeži doporučit například sociální kurátoři či výchovní poradci ve školách.

Krizová a azylová zařízení

Projekty těchto zařízení poskytují služby zaměřující se na problematické sociální a psychosociální jevy. Účelem těchto zařízení není pouze zajištění přístřeší a základních životních potřeb, ale i poskytnutí metod na úrovni sociální práce a terapie, které motivují klienty ke zlepšení jejich svízelné situace. Snaží se usnadnit jejich začlenění do běžného života, a tím snižují riziko sociálního a psychického selhání.

Specifické projekty

Účelem těchto projektů je seznámit děti a mládež se společenskými normami a zvýšit jejich právní vědomí. Za nástroje specifických projektů lze považovat různé přednášky či besedy

a informační materiály. Takovým projektem je například projekt „Učíme se s policií“ či „Ajaxův zápisník“.

Pomoc obětem trestné činnosti

Pokud se stane někdo obětí trestného činu, je potřeba mu zajistit odbornou pomoc. Taková pomoc může být ve formě psychické, právní, sociální, administrativní apod. Na místní úrovni komplexní služby poskytují hlavně neziskové a církevní organizace, na republikové úrovni je to hlavně organizace Bílý kruh bezpečí.

2.2 Členění prevence kriminality podle adresátů

Další možností, jak lze preventivní aktivity rozdělit kromě dělení dle obsahu, je dělení podle adresátů. Jde o primární, sekundární a terciární prevenci. Jednotlivé typy prevencí směřují na odlišné adresáty. Primární prevence cílí na největší část obyvatel, zatímco adresáty prevence sekundární jsou riziková jedinci či skupiny. Terciární prevence zahrnuje takové aktivity, které zabraňují opakování kriminality.

Primární prevence se zaměřuje na nejširší okruh populace celého státu, ale i na obyvatele konkrétního území, města nebo na část obyvatel demograficky vymezenou. Příkladem takové skupiny obyvatel mohou být např. ženy či etnické menšiny. Její aktivity směřují na děti od nejnižšího věku až po dospělé, bez ohledu na jejich kriminální rizikovost a ohrožení. Obsahuje poradenské, vzdělávací, výchovné či zdravotní aktivity např. ve vztahu k využívání volného času či zdravému životnímu stylu. Snahou primární prevence je působit na příčiny kriminality a zmenšovat prostor pro kriminalitu. Aktivity primární prevence se objevují zejména v rodinách, ve školních zařízeních a v lokálních společenstvích.

Na úrovni primární prevence je v zájmu státu prosazovat právní řád. Rychlost fungování státních kontrolních instancí v něj buduje důvěru občanů a dochází pak ke zvýšení respektování právních norem. Tím, že stát trestá pachatele, „*zviditelňuje trestněprávní normy, získává pro ně podporu u řádných občanů, posiluje jejich pocity bezpečnosti a zeslabuje strach z kriminality a prohlubuje u nich věrnost zákonům*“ (Novotný, s. 190, 2004).

Sekundární prevence je orientovaná na rizikové jedince a skupiny obyvatel, u kterých je zvýšený předpoklad páčání trestné činnosti. Těmito lidmi mohou být např. osoby závislé na drogách, alkoholu či osoby bez práce. Dalším příkladem problémové skupiny, na kterou se vztahují aktivity sekundární prevence, může být mládež v souvislosti se záškoláctvím či

bezdomovci a žebráci. V rámci sekundární sociální prevence jsou i aktivity terénních pracovníků, kteří se mezi těmito rizikovými lidmi pohybují, a to přímo v místech, ve kterých se nacházejí (např. ulice, diskotéky, hřiště).

Terciární prevence zahrnuje takové aktivity, kterými se snaží zabránit opakování trestné činnosti. Opatření terciární prevence se snaží znovu začlenit kriminálně narušené osoby zpět do normální společnosti. Pomocným opatřením může být rodinné poradenství nebo zajištění pracovního uplatnění.

2.3 Informační činnost

Informační činnost je nedílnou součástí preventivních aktivit, neboť projekty, které zajišťují informovanost občanů, mají za úkol seznámit občana s formami trestné činnosti, kterou může být ohrožen a sdělit mu informace o možné ochraně proti ní. Tato sdělení poskytují občanovi obraz o vývoji a o typech kriminality, které se v dané lokalitě objevují, vysvětlují veřejnosti důvody, proč by měla zabezpečovat svůj majetek, jaké má možnosti spolupráce s policií, popř. s jakými institucemi má občan možnost spolupracovat v případě, že se stane obětí trestné činnosti. Projekty jsou financovány z dotací státního rozpočtu, které čerpají organizace poskytující informace. Veřejné prostředky slouží hlavně k financování vybavenosti, veškerých činností spojených s použitím mediálních prostředků (např. tiskoviny, videokazety a cedule) a akcí tematicky zaměřených (např. kampaně).

Typy projektů se rozdělují podle toho, jakým způsobem se informace přenášejí (médiá, kampaně, venkovní prostředky k informovanosti občanů, zařízení pro veřejnost), nebo podle cílových skupin, které informace přijímají (široká veřejnost nebo specifikované skupiny). Realizátorem projektů bývají nejčastěji samosprávné orgány jako například městský úřad či městská policie nebo Policie ČR. V některých případech tyto projekty mohou být realizovány i nestátními neziskovými organizacemi či církevními organizacemi. Mezi nejčastější projekty realizované Policí ČR a městskou policií patří přednášková činnost, kurzy sebeobrany, evidence jízdních kol nebo sousedská výpomoc, která spočívá ve vytváření seskupení občanů, jejichž cílem je vzájemná podpora při zajišťování bezpečnosti majetku. Strážníci a policisté mají zodpovědnost za bezprostřední komunikaci s občany (Typy projektů prevence kriminality, 2007).

Mezi způsoby, jak lze veřejnost informovat, patří nástěnky a vývěsní skříňky, které slouží k poskytování sdělení o preventivních aktivitách a schránky důvěry, které jsou efektivní zejména v malých a středních městech. Dalším způsobem realizace informovanosti jsou tištěné

materiály, které jsou zaměřené buď na širokou veřejnost, nebo specifickou skupinu, kterou mohou být sociálně handicapovaní obyvatelé, senioři či ženy a dívky nebo oběti trestné činnosti.

3 ANALÝZA KRIMINALITY V PARDUBICÍCH

Město Pardubice přistupuje k prevenci kriminality aktivně. Realizuje velké množství preventivních aktivit, ať už sociální nebo situační prevence. Tato část bakalářské práce analyzuje vliv preventivních opatření na snižování míry kriminality, ale ještě před tím je v kapitole charakterizováno vybrané město. Jsou zde uvedeny základní informace o městě jako je jeho územní dělení, počet obyvatel apod. Následuje analýza kriminality, a poté příčiny a důsledky kriminality. Pro analýzu dat je zvoleno období 2013-2019, protože data, která jsou získána ze zdroje Mapy kriminality, jsou evidována od roku 2013. Mapa kriminality je projektem Policie ČR, ve kterém jsou oficiálně evidovány policejní statistiky.

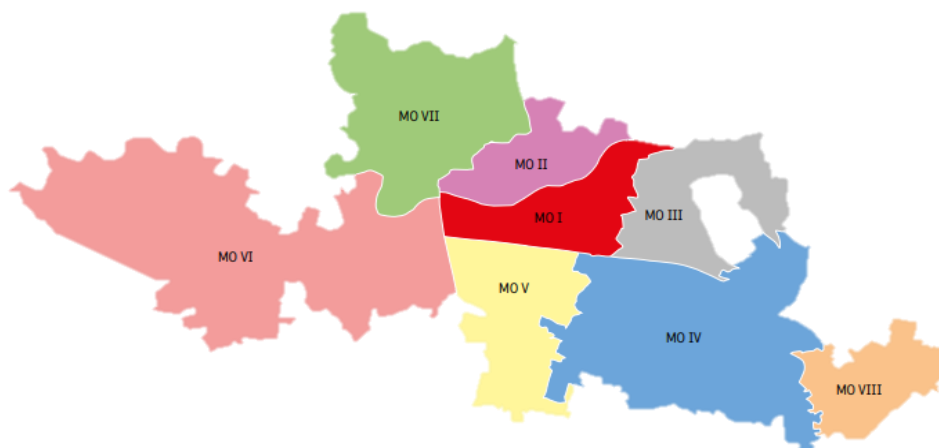
Je zde analyzován vývoj celkové kriminality a data jednotlivých let jsou porovnána mezi sebou, dále jsou tu uvedeny trestné činy, které jsou nejčastěji páčány v jednotlivých obvodech města. V kapitole je využit ukazatel intenzity kriminality, a to index kriminality. Index kriminality značí velikost výskytu kriminality. Rozumí se jím počet evidovaných trestných činů na počet obyvatel ve vymezeném území. Zpravidla se využívá pro výpočet 100 000 obyvatel. Na základě analýzy těchto dat bude zjištěno, zda preventivní opatření mají vliv na snižování míry kriminalit či nikoliv (Marešová, 2011).

3.1 Charakteristika města Pardubice

Pro účely této práce bylo vybráno město Pardubice s ohledem na poměrně nízkou míru kriminality, a to nejen v okrajových částech, ale i v samotném centru města, kdy při porovnání s ostatními krajskými městy jsou Pardubice zatíženy v místě a čase nižší mírou kriminality. Je zde předpoklad dobře propracovaného systému prevence kriminality.

Pardubice jsou statutárním městem, ležícím ve východních Čechách na soutoku Labe a Chrudimky. Podle počtu obyvatel jsou Pardubice desátým největším městem v České republice. Město se skládá celkem z dvaceti katastrálních území a člení se na osm městských obvodů, což je zobrazeno na obrázku č. 1 (Městské obvody, b. r.).

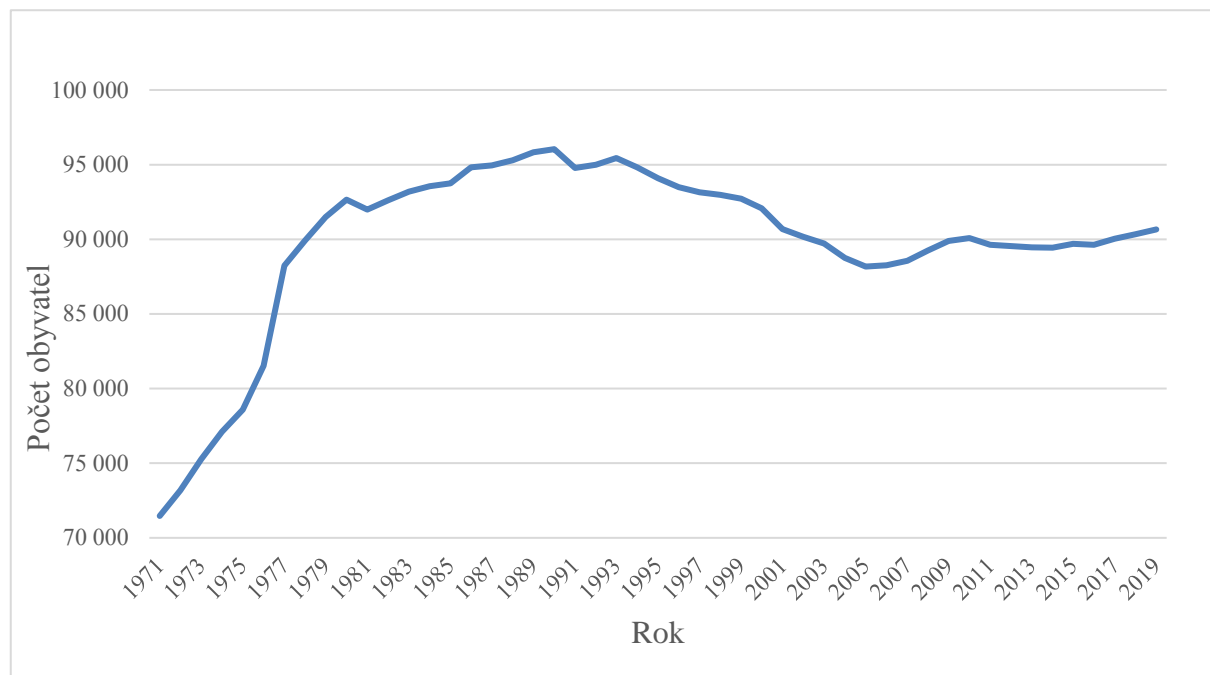
- **Pardubice I** Bílé Předměstí (část), Pardubice-Staré Město, Zámek, Zelené Předměstí (část);
- **Pardubice II** Polabiny, Cihelna;
- **Pardubice III** Bílé Předměstí (část), Studánka (část);
- **Pardubice IV** Bílé Předměstí (část), Černá za Bory, Drozdice, Mnětice, Nemošice, Pardubičky, Staročernsko, Studánka (část), Žižín;
- **Pardubice V** Dražkovice, Nové Jesenčany, Zelené Předměstí (část);
- **Pardubice VI** Lány na Důlku, Opočíněk, Popkovice, Staré Čivice, Svítkov, Zelené Předměstí (část);
- **Pardubice VII** Doubravice, Ohrazenice, Rosice, Semtín, Trnová;
- **Pardubice VIII** Hostovice.

Obrázek 1: Městské obvody města Pardubice

Zdroj: (Jansová, 2019)

V Pardubicích žije okolo devadesáti tisíc obyvatel. Nejvyšší počet obyvatel byl zaznamenán v roce 1989 a činil 96 036 osob. Do tohoto roku počet obyvatel stále rostl, ale v roce 1994 nastal zlom a počet obyvatel se začal snižovat a dochází ke stárnutí populace. Od roku 2004 se počet obyvatel začal lehce zvyšovat a k roku 2019 činí 90 668 osob. Graf na obrázku č. 2 znázorňuje vývoj počtu obyvatel od roku 1971.

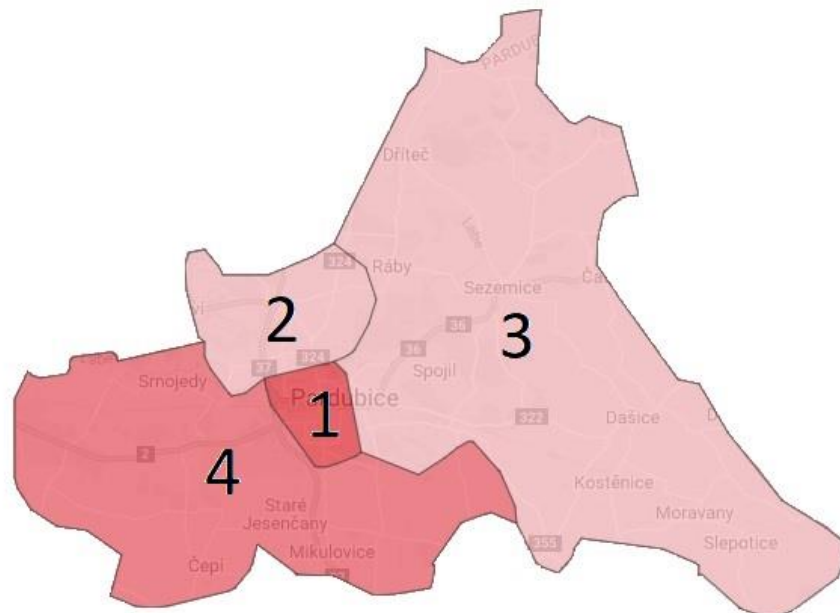
Obrázek 2: Vývoj počtu obyvatel Pardubic

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Vývoj počtu obyvatel v Pardubicích, 2019)

3.2 Analýza kriminality

Město Pardubice není místem, které by bylo výrazně zatíženo kriminalitou. Podle slov primátora Martina Charváta jsou Pardubice jedním z nejbezpečnějších měst České republiky. Celkově podle indexu kriminality je na tom Pardubický kraj nejlépe hned po kraji Vysočina (Diblíková, 2018).

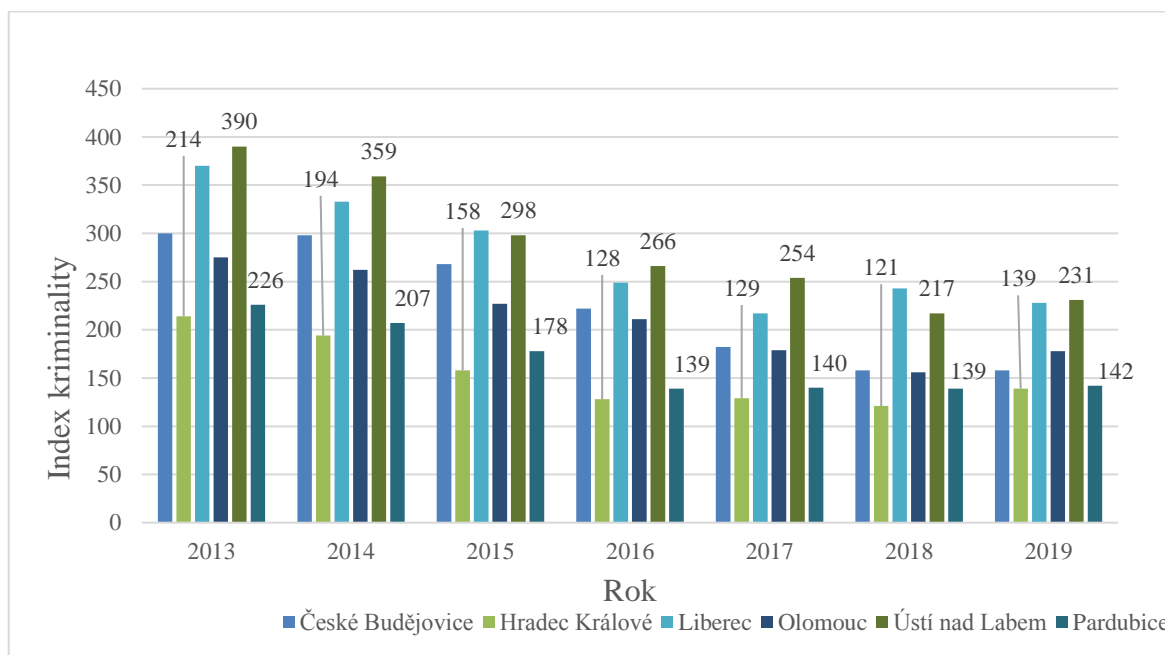
Spáchaná kriminalita je evidovaná státní policií, a to podle toho v jaké části Pardubic k činu došlo. Členění území města podle státní policie se liší od členění magistrátu. Dle státní policie jsou Pardubice rozděleny do 4 obvodů, a to na **Pardubice 1**, **Pardubice 2**, **Pardubice 3** a **Pardubice 4**. To je zobrazeno na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Dělení území města Pardubice dle státní policie

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

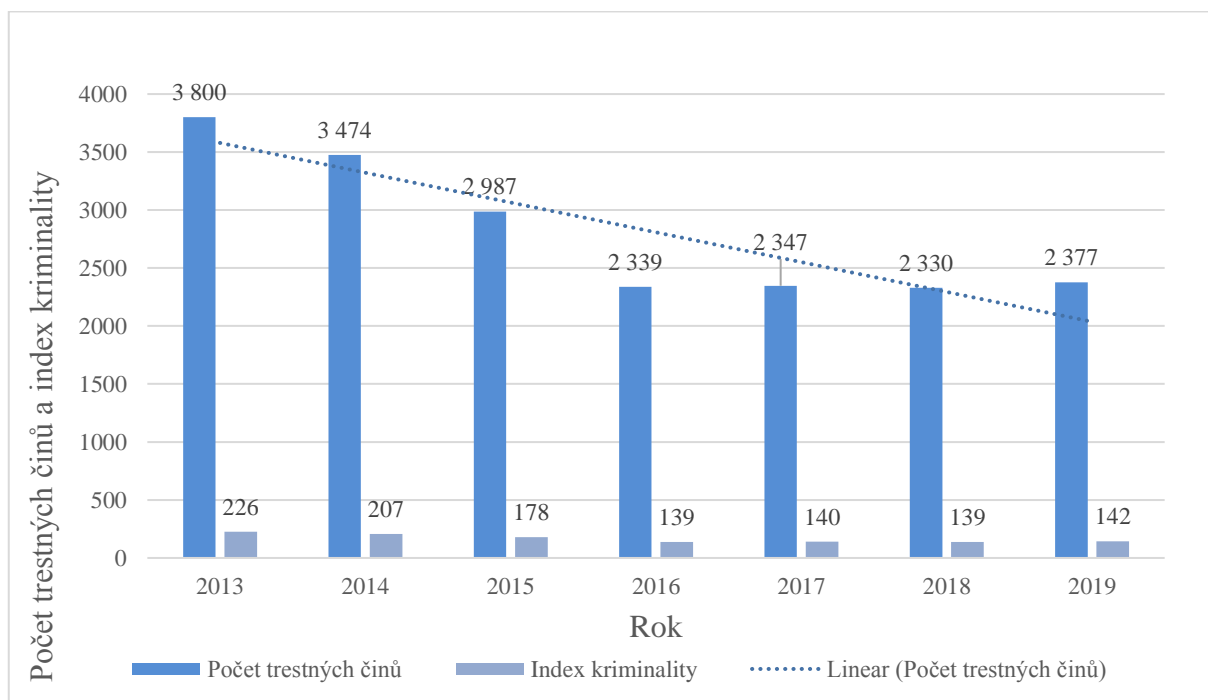
Co se týče celkové kriminality ve městě Pardubice v porovnání s ostatními statutárními městy s podobným množstvím obyvatel, tak město vykazuje jednu z nejnižších hodnot spáchané trestné činnosti. Společně s městem Hradec Králové dosahuje nejnižšího indexu kriminality. Pardubice zaznamenávají v průměru o 42 % nižší index kriminality v porovnání s Ústím nad Labem, které má ze všech vybraných měst v průměru nejvyšší index kriminality. Graf na obrázku č. 4 znázorňuje indexy kriminality ve vybraných statutárních městech.

Obrázek 4: Porovnání indexu kriminality statutárních měst v letech 2013-2019

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

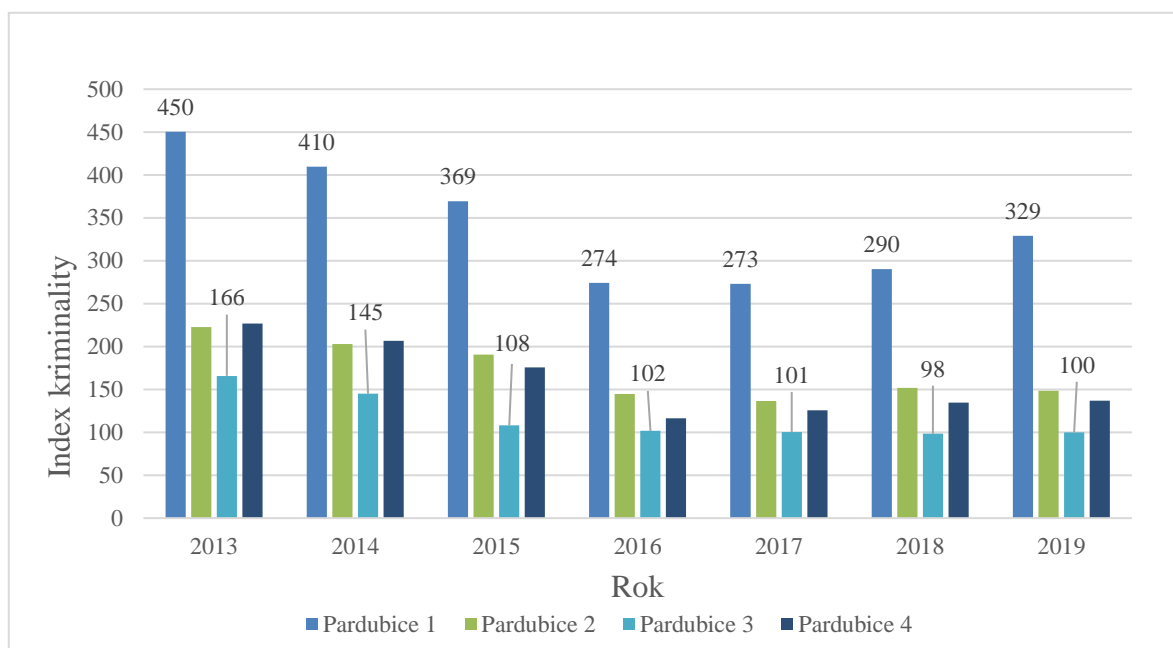
V roce 2013 dosahoval celkový počet trestných činů čísla 3 800. Celkový počet trestné činnosti od tohoto roku má klesající trend. Nejnižší počet trestné činnosti byl zaznamenán v roce 2016 a činil 2339 trestných činů. Od té doby je míra kriminality stabilně udržována, o tom také vykazuje hodnota indexu kriminality. V analyzovaném období se celková kriminalita snížila o 37 %. Graf na obrázku č. 5 zobrazuje vývoj počtu trestné činnosti a indexu kriminality v Pardubicích.

Obrázek 5: Počet celkové trestné činnosti v letech 2013-2019 na území města Pardubice

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Graf na obrázku č. 6 znázorňuje vývoj indexu kriminality v jednotlivých obvodech od roku 2013-2019. Obvody se potýkají s bezpečnostními riziky, ať už se jedná o vysokou fluktuaci osob, sociálně vyloučené lokality, výskyt osob bez přístřeší nebo vyšší počet cizinců.

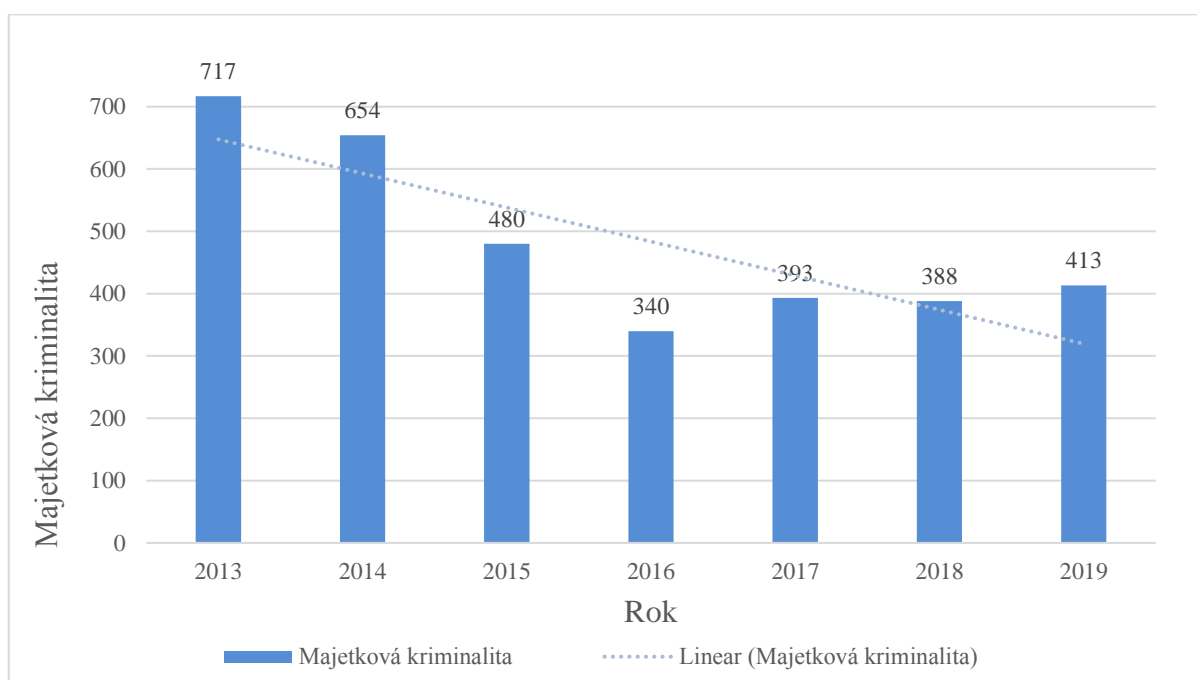

Obrázek 6: Vývoj indexu kriminality v městských obvodech Pardubic v letech 2013-2019

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Mezi nejčastější trestnou činností, která byla evidována na území Pardubic, lze zařadit majetkovou kriminalitu. V centru města, tedy **Pardubice 1**, to jsou zejména kapesní krádeže, krádeže kabelek, tašek a krádeže kol. V nočních hodinách je větší nárůst porušování veřejného pořádku. Nejsou tu však označena žádná bezpečnostní rizika (Konceptce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021, 2016).

Celková majetková kriminalita obvodu Pardubice 1 je graficky zaznamenána na obrázku č. 7. Majetková kriminalita má klesající trend. Nejmenší počet majetkové kriminality byl zaznamenán v roce 2016. V posledních třech letech dosahuje podobných hodnot. Počet majetkové trestné činnosti v roce 2019 oproti roku 2013 snížil o 42 %.

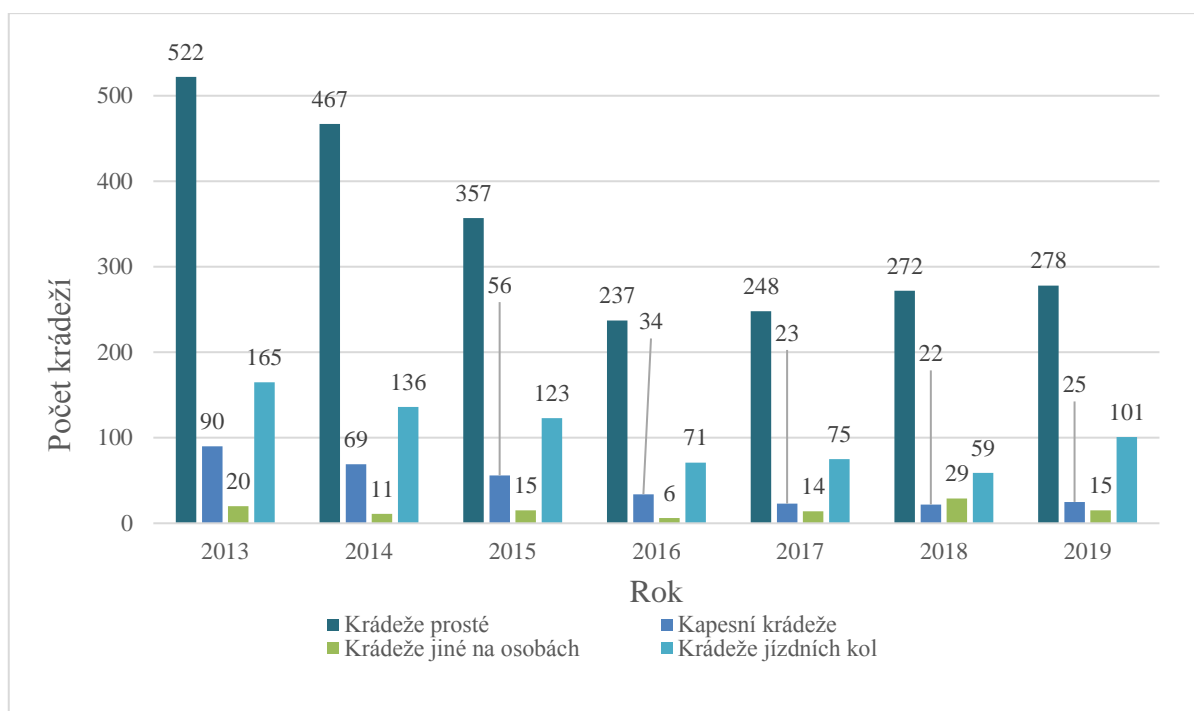

Obrázek 7: Majetková kriminalita v letech 2013-2019 na území Pardubice 1

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Dle statistik policie ČR je rozlišováno několik typů krádeží. Pro účely analýzy jsou použity data „krádeže prosté, krádeže kapesní, krádeže jiné na osobách a krádeže jízdních kol“.

Graf na obrázku č. 8 zobrazuje počet krádeží, které byly spáchány na území Pardubice 1. Při porovnání roku 2013 s rokem 2019 je zjištěno, že počet všech typů krádeží se podařilo snížit. Celkový počet krádeží je v roce 2019 oproti roku 2013 nižší o 47 %. V případě prostých krádeží a krádežích jiných na osobách došlo od roku 2017 k mírnému zvýšení s porovnáním s následujícími roky. Nelze s jistotou říct hlavní příčinu zvýšení, ale možným důvodem může být prudší nárůst počtu cizinců na území města (viz graf na obrázku č. 13) a zvyšující se počet lidí bez domova.

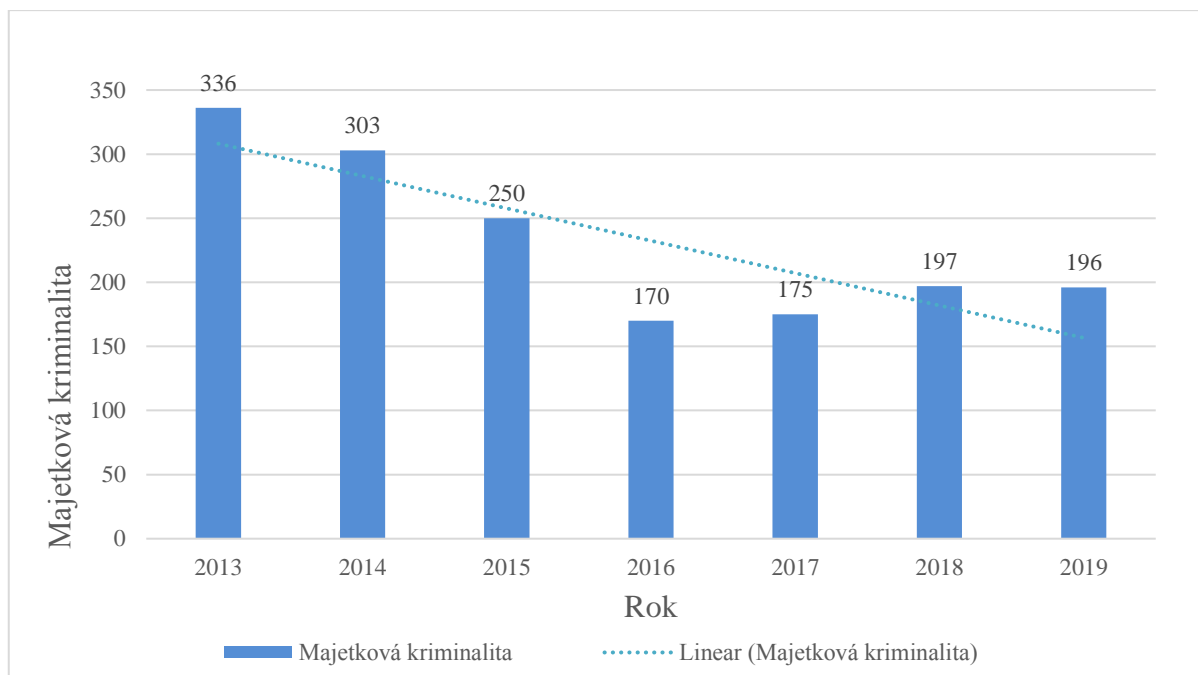

Obrázek 8: Počet krádeží v letech 2013-2019 na území Pardubice 1

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Na území **Pardubic 2** docházelo ke krádežím kol ze sklepů, vloupáním do bytů nebo do zaparkovaných vozidel. Hlavním problémem je zde veliký počet osob, a to hlavně cizinců, kteří jsou ubytovaní např. v hotelu Harmony a v dalších ubytovacích zařízeních jako např. T string, a Hostel Trim, a lidí bez přístřeší, kteří páchají většinou drobnou majetkovou kriminalitu.

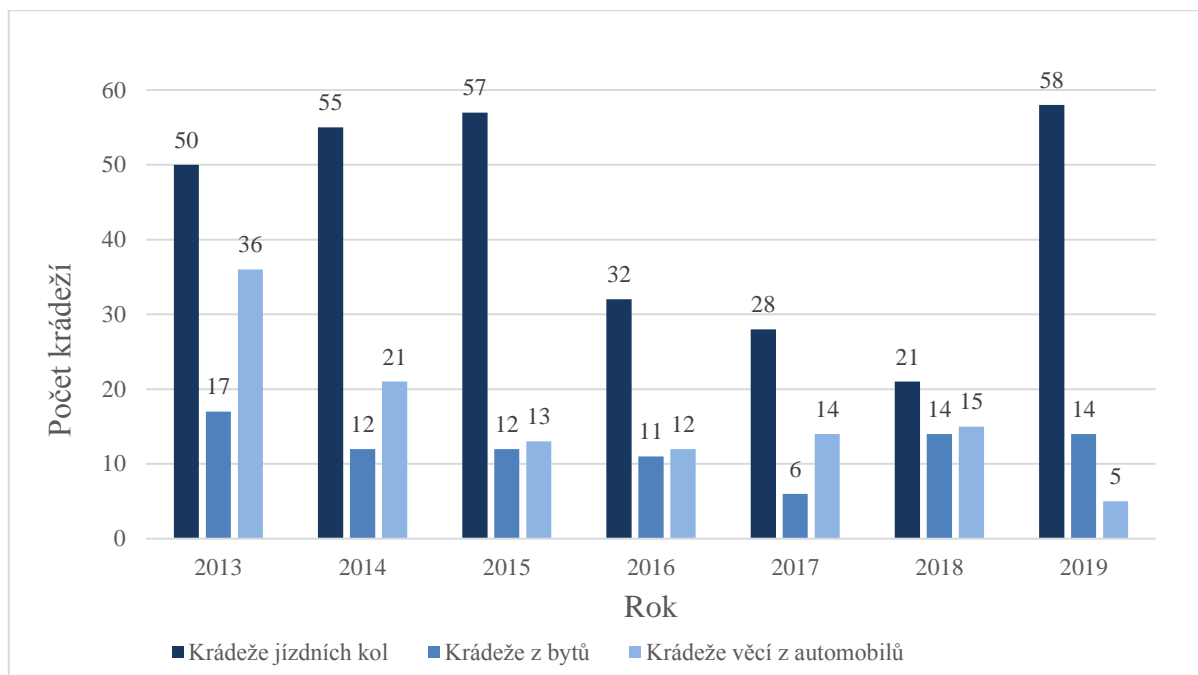
Celkové množství majetkové kriminality graficky zaznamenává obrázek č. 9. Nejnižší počet majetkové trestné činnosti byl zaznamenán v roce 2016, stejně jako na území Pardubice 1. V roce 2019 je opět zaznamenáno snížení počtu trestných činů oproti roku 2013 o 42 %.

Obrázek 9: Majetková kriminalita v letech 2013-2019 na území Pardubice 2

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Pro účely analýzy byla použita data „krádeže vloupáním do bytů, krádeže v bytech, krádeže věcí z automobilů a krádeže jízdních kol“. Krádeže vloupáním a krádeže v bytech jsou v grafickém znázornění sloučeny. Krádeže jízdních kol se od roku 2013 až do roku 2015 zvyšovaly. Poté došlo k prudkému snížení, avšak poslední rok vykazuje nejvyšší hodnotu. Snížení krádeží jízdních kol v letech 2016-2018 mohlo být způsobeno zavedením nového kamerového systému v roce 2015 (viz 4.1.2.), avšak hodnota v roce 2019 tomu neodpovídá. V grafickém znázornění je vidět prudký nárůst počtu krádeží jízdních kol. Může se jednat o anomálii, která by se dala potvrdit, nebo vyvrátit budoucím vývojem tohoto typu krádeže. Krádeže z bytů se až na rok 2017 pohybují v podobném rozptylu. Počet krádeží věcí z automobilů v roce 2019 klesl oproti roku 2013 o 86 %, avšak se jedná o dvě extrémní hodnoty, neboť v ostatních letech se počet pohybuje v podobných mezích. Graf na obrázku č. 10 znázorňuje vývoj počtu krádeží, které zatěžovaly území Pardubice 2.

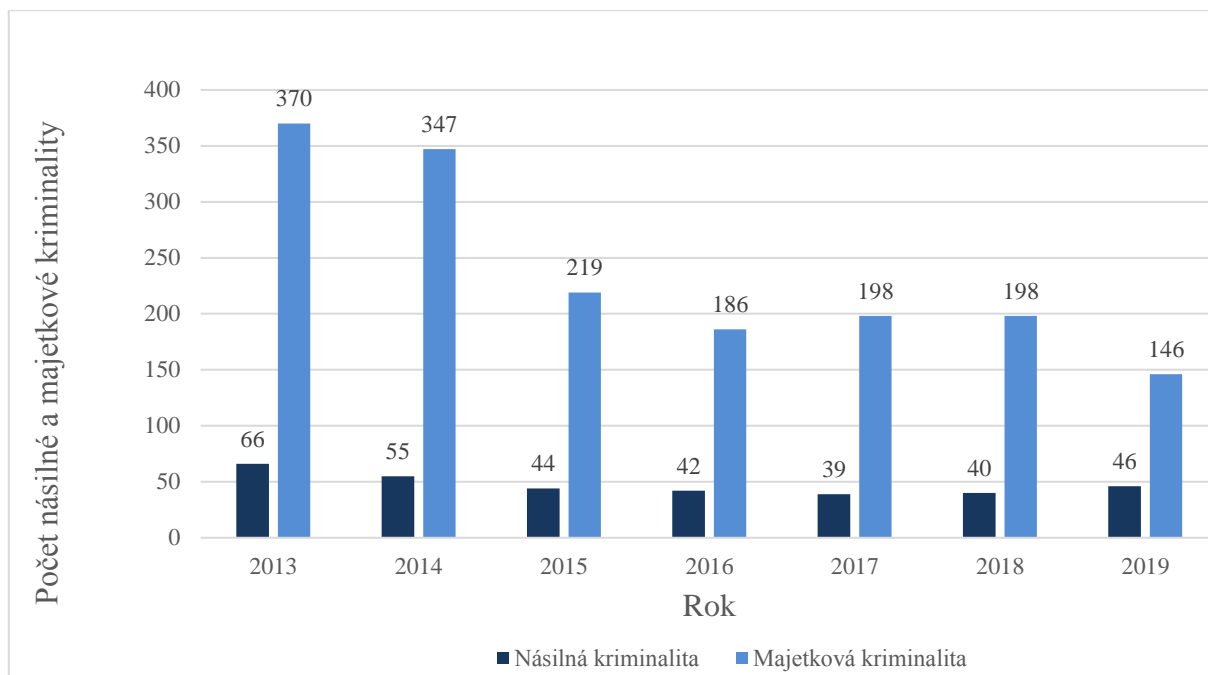

Obrázek 10: Počet krádeží z osobních automobilů v letech 2013-2019 na území Pardubice 2

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

V Husově ulici na území **Pardubice 3**, v sociálně vyloučené lokalitě obývané hlavně Romy, byla hlavním problémem majetková kriminalita a násilná kriminalita. Sociálně vyloučená lokalita je bezpečnostním rizikem společně s velkou fluktuací osob různých národností. Cizinci jsou ubytováni zejména na ubytovně Hůrka, kde se řeší velké množství přestupků proti občanskému soužití charakteru (Koncepce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021, 2016).

Na území Pardubice 3 došlo od roku 2013 ke snížení násilné i majetkové trestné činnosti. Násilná kriminalita v roce 2019 byla o 30 % nižší oproti roku 2013, jak lze vidět na obrázku č. 11, ale v letech předchozích byl počet násilné kriminality ještě o něco nižší. Stejně tak klesla kriminalita majetková, a to o 61 %, a zároveň v roce 2019 byl zaznamenán nejnižší počet této kriminality od roku 2013.

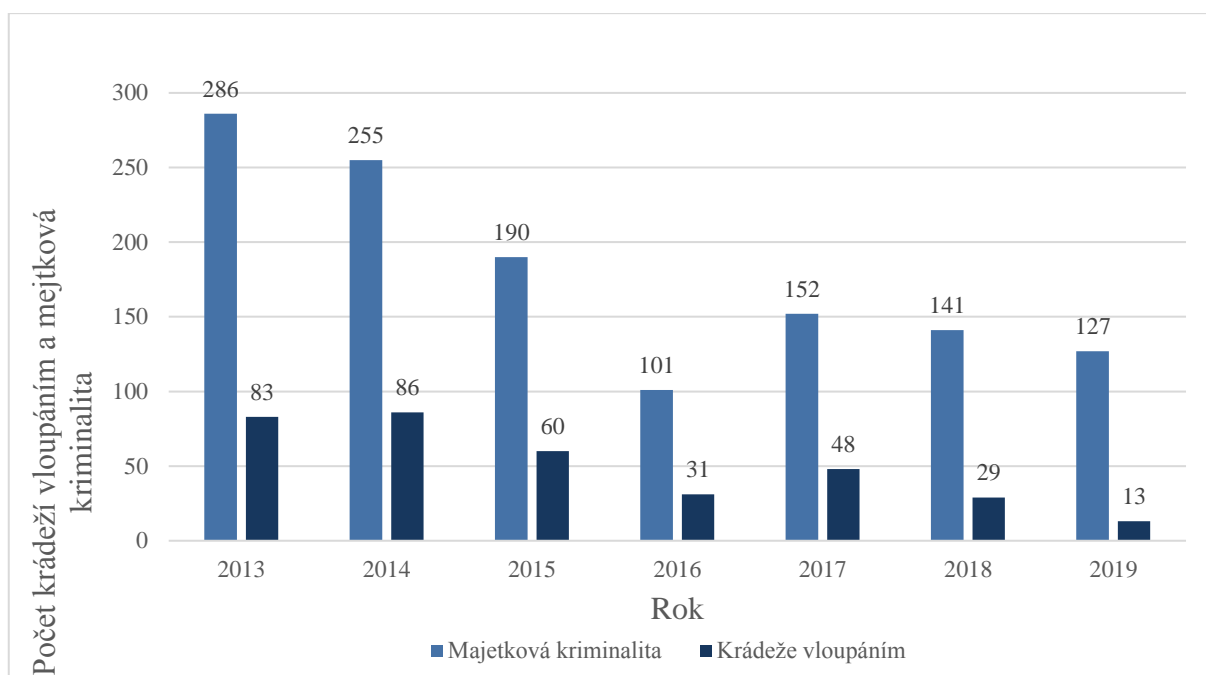

Obrázek 11: Počet násilné a majetkové kriminality v letech 2013-2019 na území Pardubice 3

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Na území **Pardubic 4** se nachází další vyloučená lokalita. Jde o budovu městské ubytovny v ul. Češkova, kde žijí občané vykazující znaky sociálního vyloučení. Problémem území byla častá vloupání do sklepních kójí, zejména na sídlišti Dukla. Kolem vlakového nádraží je páchána kriminalita majetkového charakteru. Nelze však přesně dohledat typ vloupání do sklepních kójí v policejních statistikách, proto je provedena analýza pouze krádeží vloupáním. Stejně tak nelze dohledat krádeže z oblasti vlakového nádraží, pouze z území celého. (Koncepce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021, 2016)

Nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v prvních dvou letech analyzovaného období a postupně začal počet klesat. V roce 2017 došlo k mírnému navýšení, avšak následující roky hodnoty opět klesají. V posledním roce došlo k nejmenšímu počtu krádeží vloupáním, je to o 84 % nižší počet než v roce prvním. Průběh těchto krádeží je graficky zaznamenán na obrázku č. 12., společně s majetkovou kriminalitou. Majetková kriminalita se v průběhu analyzovaných let snižovala. Nejnižší hodnota byla evidována v roce 2016. Rok 2019 dosahuje o 56 % nižších hodnot, než tomu bylo v roce 2013.

Obrázek 12: Počet krádeží vloupáním v letech 2013-2019 na území Pardubice 4

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Mapakriminality.cz, 2020)

Při zpracování analýzy nejde opomenout činnost městské policie, která napomáhá svými činnostmi kriminalitu snižovat a zvyšovat bezpečnost občanů. Jedním z projektů situační prevence je Signál v tísni (viz kapitola 4. 1.2). V tabulce č. 1 je znázorněn počet ostrých výjezdů městské policie z důvodu aktivace zařízení. Data jsou uvedena pouze do roku 2018, neboť výroční zpráva z roku 2019 neobsahuje údaj o počtu ostrých výjezdů. Ani v jednom uvedeném roce nedošlo k aktivaci zařízení z důvodu trestné činnosti, ale kvůli zdravotním komplikacím uživatele. Nelze tedy zhodnotit vliv projektu na snižování míry kriminality, ale každopádně má svůj význam, neboť cílem preventivních aktivit není pouze snižování míry kriminality, ale i zvyšování bezpečnosti občanů. Splnil svoji funkci při ochraně lidského zdraví. Signál v tísni je aktivním preventivním pomocníkem a v případě ohrožení, vloupání, či napadení se uživatel dočká pomoci, neboť strážníci okamžitě reagují na aktivaci zařízení.

Tabulka 1: Počet ostrých výjezdů MP z důvodu aktivace zařízení "Signál v tísni"

Rok	Počet ostrých výjezdů
2013	38
2014	19
2015	31
2016	10
2017	8
2018	14

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Zprávy o činnosti 2014-2018,2020)

3.3 Příčiny a důsledky kriminality v Pardubicích

Dle Touška (2012) kriminalita občany v Pardubicích nijak výrazně netrápí, a pokud ano, jsou její příčiny spíše zakořeněny v celkovém společenském problému, nikoliv v problému specifické lokality – tedy Pardubic. Avšak i přesto je zde kriminalita páchána, jak už bylo analyzováno v předchozí podkapitole.

Početnou skupinou, která má sklony páchat trestné činy a přestupky jsou lidé bez domova, cizinci a romská menšina. Samozřejmě, že trestná činnost a přestupky se netýkají pouze těchto skupin, ale řada preventivních aktivit směřuje právě na tyto skupiny obyvatel. (Koncepte prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021, 2016).

Bezdomovců se na území Pardubic pohybuje zhruba 500-600. V roce 2013 jich zde žilo odhadem 250-300, což je oproti současnému stavu polovina. Příčinnou zvyšujícího se počtu je vysoká zadluženost, drogová a alkoholová závislost, nebo si tento životní styl vyberou lidé dobrovolně. Nejedná se ale pouze o osoby „na ulici“, ale i o veškeré osoby přebývajících na ubytovnách, squatech nebo které střídavě přespávají např. v noclehárnách, na ubytovnách nebo u příbuzných. V Pardubicích se nacházejí organizace nabízející lůžka a přístřeší, jejichž kapacita je znázorněna v tabulce č. 2.

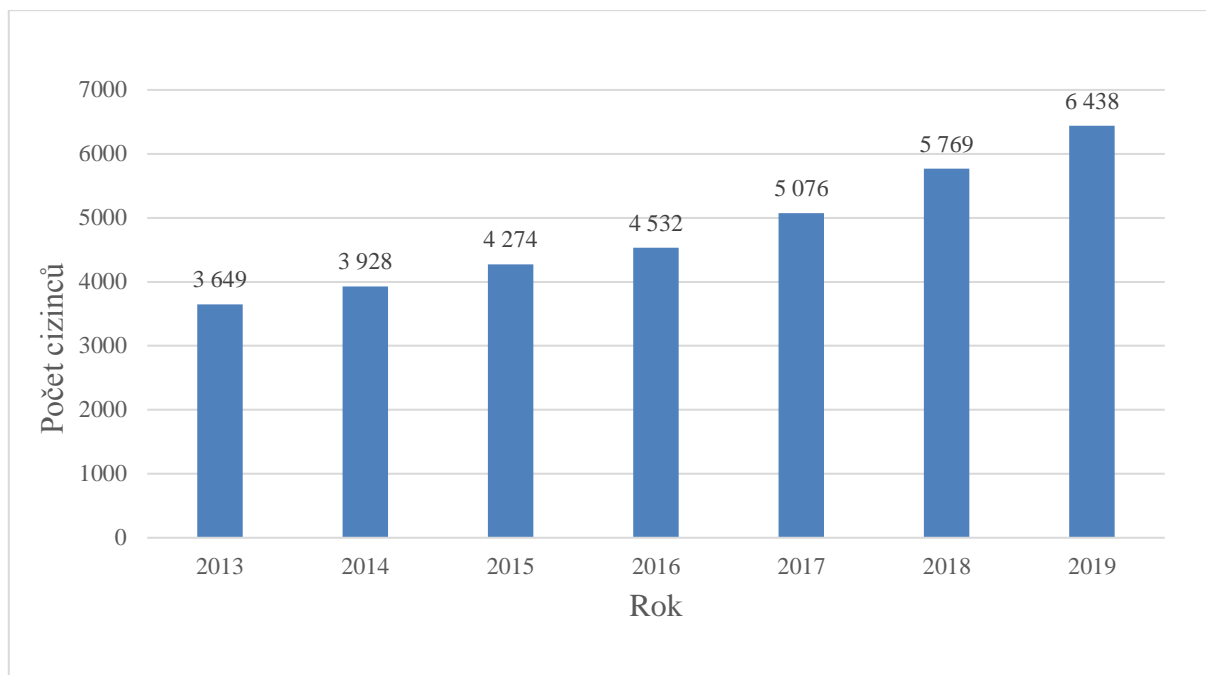
Tabulka 2: Kapacity sociálních služeb pro osoby bez přístřeší

Kapacity sociálních služeb pro osoby bez přístřeší v Pardubicích	
Azylový dům pro muže	23 lůžek
Noclehárna muži	12 lůžek
Noclehárna ženy	9 lůžek
Nízkoprahové denní centrum	25 osob okamžitě
Městský azylový dům pro ženy a matky s dětmi	50 lůžek
Dům na půl cesty	11 lůžek

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Jansová, 2019)

Bezdomovectví v Pardubicích se v minulosti týkalo převážně českých občanů, ale v současné době se mezi bezdomovci objevují i občané cizí státní příslušnosti, kteří sem přijeli za prací, avšak nakonec skončili „na ulici“ kvůli ztrátě zaměstnání. Najímají je pracovní agentury pro velké firmy (např. Foxconn CZ, Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o., Kiekert-CS, s.r.o. apod.). Pokud takový pracovník přijde o práci, a jelikož pracovní agentura nemá vůči němu žádné povinnosti, tento člověk se v některých případech dostane do situace, že zůstane tzv. „na ulici“. Ocitne se bez finančních prostředků a znalosti českého jazyka, a nemá možnost návratu zpět do své země. Většinou se jedná o lidi, kteří byli „problémoví“ už ve svých rodných zemích, měli problémy s pracovními návyky a alkoholismem, a proto se velmi rychle stávají součástí bezdomovecké komunity s potenciálem páchat kriminální činnost (Jansová, 2019).

Díky dobrému ekonomickému vývoji a potřebě dalších pracovních sil se počet zahraničních dělníků neustále zvyšuje. To se odráží na celkovém počtu cizinců, kteří v Pardubicích žijí. Graf na obrázku č. 13 znázorňuje vývoj počtu cizinců v analyzovaném období. V roce 2013 byl počet cizinců 3649, to je o 76 % méně, než tomu bylo v roce 2019. Zvyšující se počet cizinců sebou nese zvýšené nároky na možnost ubytování. Spousta zaměstnanců cizí národnosti využívá k bydlení soukromé ubytovny, ve kterých dochází k navyšování trestné činnosti a výrazně se snižuje pocit bezpečí občanů žijících v okolí.

Obrázek 13: Vývoj počtu cizinců v Pardubicích v letech 2013-2019

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Jansová, 2019)

Další potenciální skupinou, náchylnou k páčání trestné činnosti, jsou spoluobčané romské národnosti. Ti se pohybují převážně na území sociálně vyloučených lokalit města. Tam se s nimi snaží spolupracovat na úrovni poradenství a řešení různých problémů magistrát města více způsoby. Ať už je to působení asistentky prevence kriminality městské policie, jejíž kancelář je přímo v dané lokalitě, Multikulturního centra, navštěvovaného převážně romskými občany, kteří mohou využívat různých sportovních aktivit např. malé kopané, která je mezi nimi velmi populární a podporou hudebních skupin reprezentující pardubickou hudební scénu po celé republice, a v neposlední řadě působení Komunitního centra, které se snaží pomáhat dětem předškolního a školního věku s cílem snížit míru jejich ohrožení kriminalitou, a zvýšení pravděpodobnosti dodržování pravidelné školní docházky, což by mohlo vést k budoucímu snížení jejich potenciální rizikovosti podílet se na kriminální činnosti.

Výskyt skupin, které mají sklony k páčání přestupků a trestné činnosti, dopadá na život běžných občanů a chod města jako takového. Občané se mohou cítit ohroženi na svém bezpečí z hlediska zdravotního, např. kontakt s bezdomovcem, který může být nakažen infekční chorobou, nebo z hlediska osobního, což může být násilné napadení či krádež. V neposlední řadě je to nedodržování nočního klidu, poškozování majetku, znečišťování veřejných i soukromých prostor, nebo slovní osočování na ulici apod. Pro město jsou takovéto problémy nemalou zátěží, ať už z finančního nebo společenského pohledu. Magistrát k řešení této

problematiky přistupuje velmi zodpovědně a v několika posledních letech přišel s řadou podnětů a s projekty, které mají přispět k prevenci kriminality a jejímu snížení. (Jansová, 2019)

4 PREVENCE KRIMINALITY V PARDUBICÍCH

System prevence kriminality se skládá ze tří úrovní, a to republikové, regionální a místní. Z hlediska účinnosti lze říct, že programy prevence kriminality, které jsou na místní úrovni, jsou nejefektivnější. Řeší konkrétní lokální problémy, které souvisí s kriminalitou, a bezpečnostní situaci města. Při realizaci prevence kriminality na místní úrovni se bere ohled nejen na místní situaci, ale také na místní potřeby a možnosti. Do prevence na zmíněné úrovni jsou zainteresovány orgány veřejné správy, policie, státní a neziskové organizace apod.

Tato kapitola se zabývá preventivními aktivitami na místní úrovni, neboť cílem práce je přiblížení a hodnocení činnosti magistrátu vybraného města. Jde o orgán, který působí v oblasti prevence kriminality na místní úrovni. Jedná se o důležitý prvek v systému prevence kriminality, neboť vytváří preventivní plán pro konkrétní oblast a realizuje značné množství projektů, zejména sociální prevence. Městská policie, která spadá pod magistrát města, je naopak realizátorem projektů prevence situační. Konkrétně je v této kapitole přiblížena činnost Magistrátu města Pardubic.

Kapitola se zaměřuje na prevenci kriminality v Pardubicích. Popisuje jednotlivá oddělení magistrátu, která se touto problematikou zabývají, uvádí jednotlivé úkoly a pravomoci těchto oddělení, a přibližuje činnost městské policie Pardubice, neboť se jedná o další významnou složku, která se podílí na preventivních aktivitách místní úrovně a je podřízena místní samosprávě, a činnost vybraných neziskových organizací, které v Pardubicích působí.

Závěrem bude zhodnocena činnost magistrátu města v rámci prevence kriminality. Součástí cíle práce je i zhodnocení činnosti magistrátu při vyšetřování kriminality, tento úkol však přísluší policii ČR, proto bude hodnocena pouze činnost v oblasti prevence.

4.1 Prevence kriminality v Pardubicích

Důležitým předpokladem pro vytvoření efektivního systému prevence kriminality na místní úrovni je vzájemná spolupráce subjektů. Významným článkem prevence na místní úrovni je pozice manažera prevence kriminality, který koordinuje spolupráci města a dalších organizací v rámci prevence kriminality, a který zpracovává koncepční plány prevence kriminality. Aktuálním plánem je Koncepční plán prevence kriminality na období 2019-2021, který navazuje na koncepční plány minulých let. Dokument byl zpracován manažerkou prevence kriminality Bc. Hanou Jansovou, DiS., která je zároveň vedoucí oddělení sociálních služeb a prevence na Magistrátu města Pardubic. Dokument je složen z několika analýz, a to

ze sociálně-demografické analýzy, analýzy stavu města, institucionální analýzy a analýzy kriminality. Plán definuje priority a cíle města, které mají být dosaženy. Aby byla prevence efektivní, je důležité, aby spolupráce všech zainteresovaných institucí byla na vysoké úrovni. Do tohoto systému jsou zapojeny jak státní, tak i nestátní organizace a místní samospráva. Následující podkapitoly přiblíží činnost magistrátu města, městské policie a neziskových organizací.

4.1.1 Magistrát města Pardubic

Magistrát města Pardubic je orgánem statutárního města Pardubice, který byl zřízen na základě zákona o obcích. Úřad sídlí na Pernštýnském náměstí a jeho postavení a působnost upravuje zákon č. 128/2000 obcích. Magistrát plní úkoly v oblasti samostatné i přenesené působnosti. Jde o orgán, který mimo jiné vytváří preventivní plány kriminality, realizuje projekty v rámci prevence kriminality a zřizuje městskou policii, proto je důležitým článkem v preventivním systému na místní úrovni.

V čele organizační struktury magistrátu města je tajemník, následuje několik odborů lišících se od sebe svou agendou. V této práci, která se věnuje prevenci kriminality je klíčový odbor sociálních věcí, konkrétně oddělení sociálních služeb a prevence a oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Oddělení sociálních služeb a prevence

Toto oddělení, které vzniklo poměrně nedávno, působí v oblasti sociální práce a prevence. Zaměřuje se na výkon sociální práce ve správním obvodu, řeší dluhovou problematiku, dávkové poradenství a poskytuje odborné poradenství v sociální oblasti, realizuje protidrogovou politiku ve městě. Oddělení provozuje systém sociálního bydlení v Pardubicích. Spadají pod něj i Komunitní centrum a Multikulturální centrum. Zabývá se problematikou rizikového chování, trestní činnosti, sociálního vyloučení, národnostních menšin, etnik a multikulturalismu.

Díky úzké spolupráci s asistentkou prevence kriminality (viz 4.1.2), městskou a státní policií, úřadem práce a neziskovými organizacemi se daří rodící se problémy poměrně dobře odhalovat a může se na ně rychle a účinně reagovat. Oddělení zaměstnává 9 pracovníků, jejichž agenda se odvíjí od toho, na kterou cílovou skupinu je jejich práce zaměřena. Jednou z důležitých pozic oddělení je práce **sociálního kurátora**. Jde o osobu, která působí v oblasti výkonu státní správy, tedy v oblasti přenesené působnosti. Tato funkce je zajišťována obecními úřady obcí s

rozšířenou působností a jsou ji svěřeny oprávnění a povinnosti vyplývající ze zákona. Sociální kurátor je oprávněn vyhledat své klienty nejen v jejich přirozeném prostředí, ale může využívat informace od organizací, se kterými spolupracuje, a může i navštěvovat potenciální klienty ve věznicích. Je oprávněn jednat s referenty jednotlivých úřadů, vyjednávat se zaměstnavatelem nebo doprovázet klienty v rámci pomoci při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí klienta. Je oprávněn získávat citlivé údaje o klientech. (Davidová et al., 2010)

Náplní práce je poskytovat odborné sociální poradenství (Jansová, 2019):

- osobám ve výkonu trestu odnětí svobody nebo osobám, které se vrací z výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby;
- osobám, které nemají přístřeší;
- osobám, které jsou propuštěny ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy;
- osobám, které jsou ohroženy drogovou nebo jinou závislostí, propuštěny z léčeben ať už psychiatrických či jiných;
- osobám v krizi nebo jiné tíživé situaci

Sociální kurátor pracuje s osobami, které mají ztížené podmínky pro získávání zaměstnání nebo standartní formy bydlení. Statutární město Pardubice sice provozuje městskou ubytovnu a snaží se pomáhat lidem v nepříznivé situaci a poskytnout jim ubytování, ale problémem klientů sociálního kurátora je hlavně jejich dluh, který mají vůči městu. Díky dluhu nesplňují podmínky přidělení bytu nebo místa na ubytovně. Takováto situace se následně řeší možností zůstat v azylových domech nebo komerčních ubytovnách. Avšak těchto míst ubývá, jelikož se i tyto druhy ubytování stávají domovem pro zaměstnance personálních agentur.

Dalším problémem, který sociální kurátor řeší, je zdravotní péče svých klientů, kteří často nemají svého praktického lékaře a zdravotní péče je pro ně těžko dostupná. Proto město Pardubice podporuje projekt „**Zajištění lékařské péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením**“. Ordinance se nachází v areálu Nízkoprahového denního centra, ale navštěvovat ho mohou pouze osoby, které jsou klientem sociálního kurátora nebo jiných sociálních pracovníků.

Významnou součástí práce sociálního kurátora je i spolupráce s neziskovými organizacemi, a to hlavně s Nízkoprahovým denním centrem, které realizuje terénní sociální práce. Sociální pracovnice chodí do lokalit, ve kterých se pohybují lidé bez domova. Jejich pomoc spočívá

v poradenské činnosti. Snaží se je informovat o možnostech ubytování, o možnosti spolupráce s Magistrátem města Pardubic. Dále vyhledávají nové lokality, kde se lidé bez domova nacházejí a monitorují situaci. Na této informativní a poradenské činnosti se podílí i asistentka prevence kriminality, jejíž činnost bude popsána v části o městské policii.

Na magistrát může za sociální kurátorkou přijít kdokoliv, kdo vyžaduje pomoc. Ta zjistí, co klient potřebuje, zmapuje jeho situaci a vyhodnotí jaké má možnosti. Pokud je klient stabilizován, většinou „postupuje“ do azylového domu, nebo si jej přebírá jiná pracovnice z magistrátu. Pobyt v azylových domech je podmíněn snahou řešit svoji nepříznivou situaci a mít cíl. Klientovi je pak k dispozici sociální pracovník, který mu vypracovává individuální plán.

Jak už bylo zmíněno, pod oddělení sociálních služeb a prevence patří **Multikulturní centrum** (území Pardubice 1). Jedná se o velice významný nástroj prevence kriminality, a to převážně u romské mládeže, ti tvoří nejpočetnější skupinu návštěvníků. Centrum ale není určeno pouze pro mládež, ale je navštěvováno i dospělými. Další příznivý vliv na chování návštěvníků mají Romové, kteří jsou zde zaměstnaní. Centrum nabízí široké spektrum aktivit např. využití posilovny a hudební zkušebny, společenské hry apod. Centrum dále spolupracuje s romským poradcem ze zmíněného oddělení a podporuje nově vzniklou Romskou radu, která se podílí na efektivním řešení nepříznivých situací, jako např. nedodržování školní docházky (Jansová, 2019).

V Pardubicích působí i **Komunitní centrum**, které se nachází v ulici Češkova (tedy Pardubice 4). Její poměrnou část tvoří obyvatelé romské národnosti. Ten, kdo na ubytovně žije, nebo v jejím okolí, se může stát součástí tohoto projektu. Předpokladem projektu je minimalizace kriminálních aktivit smysluplným využitím volného času potenciálních pachatelů. Tato lokalita, kde se centrum nachází, je obecně vysoce riziková, co se páchání kriminality týče. Centrum nabízí aktivity podle toho, na jakou cílovou skupinu směřují. Jedná se o předškolní děti, které se učí základním hygienickým návykům, společenskému chování a respektu k dospělým, a školní děti, pro které jsou připraveny různé soutěže a hry. Nicméně to je podmíněno přípravou do školy a docházkou v ní. Aktivity v prostorách centra ale nejsou jedinou činností, neboť centrum pořádá i jednodenní výlety a víkendové pobyty.

Obecně preventivní programy dosahují lepších výsledků, pokud jsou aplikovány v raném věku dítěte. Takové programy směřují k lepšímu kognitivnímu vývoji a mají dopad i na rodiče, kteří dítě vychovávají, neboť i těm je poskytováno poradenství a jsou leckdy zapojeny do preventivních opatření. Pro děti předškolního věku jsou určeny hlavně programy obecného

charakteru, zatímco na starší děti jsou aplikovány specifické programy, jejichž cílem je vyřešit konkrétní problém jedince (Štěchová a Večerka, 2014)

Dalším projektem oddělení sociálních služeb a prevence je **system sociálního bydlení** v Pardubicích, který má už své kořeny v roce 2008, kdy vzniknul projekt podporovaného bydlení. Snahou projektu bylo zabydlování osob, které pocházely z ubytoven. V roce 2012 začaly být přidělovány sociální byty žadatelům ve špatné sociální a bytové situaci. V roce 2015 se zpracovala koncepce dostupného a startovacího bydlení, která měla za účelem vylepšit systém přidělování sociálních bytů. V koncepci se nemálo promítly principy z koncepce státní a v roce 2017 začala platit nová směrnice, zároveň Pardubice realizují projekt „Pilotní ověření systému sociálního bydlení na lokální úrovni v obci Pardubice, který je ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí. (Jansová, 2019).

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

Ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí vyplývá, že obecní úřad s rozšířenou působností má povinnost zajišťovat preventivní opatření, takže musí sledovat vlivy, které nepříznivě působí na děti a mládež, a řešit příčiny vzniku těchto jevů a snažit se je omezit. K tomu je zřízeno oddělení sociálně právní ochrany dětí Magistrátu Pardubic (OSPOD). V OSPOD působí 21 pracovníků. Kromě vedoucích pozic zde zaměstnanci pracují na pozicích kurátorů pro mládež nebo vykonávají agentu terénní sociální práce a náhradní rodinné péče. Sociální kurátor pro mládež pracuje s problémovými dětmi a mládeží, která se často dopouští hlavně majetkové trestné činnosti. Nezletilí mají problémy i s nedodržováním školní docházky a záškoláctvím. Často utíkají z domovů, jsou součástí nevhodné party, experimentují s drogami a alkoholem nebo jsou agresivní, a to jak fyzicky, tak verbálně. Tito nezletilí se stanou jeho klientem buď tím, že mu jsou předáni státní, nebo městskou policií, nebo dostane oznámení od občanů např. v případě, že mají podezření, že u nezletilého shledávají problém, nebo i od samotných rodičů (Štěchová a Večerka, 2014).

Pracovník orgánu OSPOD má při řešení problémů právo docházet do rodiny, ve které dítě žije, může ho navštěvovat ve škole a na dalších místech, kde se zdržuje. Je oprávněn pořizovat fotografie a zvukové záznamy, pokud je to v zájmu sociálně-právní ochrany dětí. V pravomoci OSPOD je i podávání podnětů na výchovná opatření a účast v trestním či přestupkovém řízení ve věci, která se týká nezletilých a mladistvých. V případě, že je dítěti nařízena ústavní výchova, může zabezpečit jeho přemístění se souhlasem rodičů samo, bez přítomnosti rodičů. Zaoberá se problematikou dětí, které jsou obětí násilí, rodiče je zanedbávají nebo týrají.

Oddělení může rozhodovat o uložení povinnosti rodičům nebo i ostatním osobám, které jsou odpovědné za výchovu nezletilého dítěte, o využití pomoci odborného poradenského zařízení (Zákon č. 359/999 Sb.).

V průběhu vyšetřování trestné činnosti mladistvých, orgány činné v trestním řízení spolupracují s OSPOD. OSPOD je informováno o zadržení, zatčení nebo vzetí do vazby dle zákona č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže, a o zahájení trestního stíhání. Účastní se hlavního líčení, během kterého smí klást otázky vyslychaným. Při dokazování může být OSPOD uložena povinnost zjištění poměrů mladistvého, o kterých je následně vyhotovena zpráva. OSPOD je oprávněno podat opravné prostředky proti rozhodnutí.

4.1.2 Městská policie Pardubice

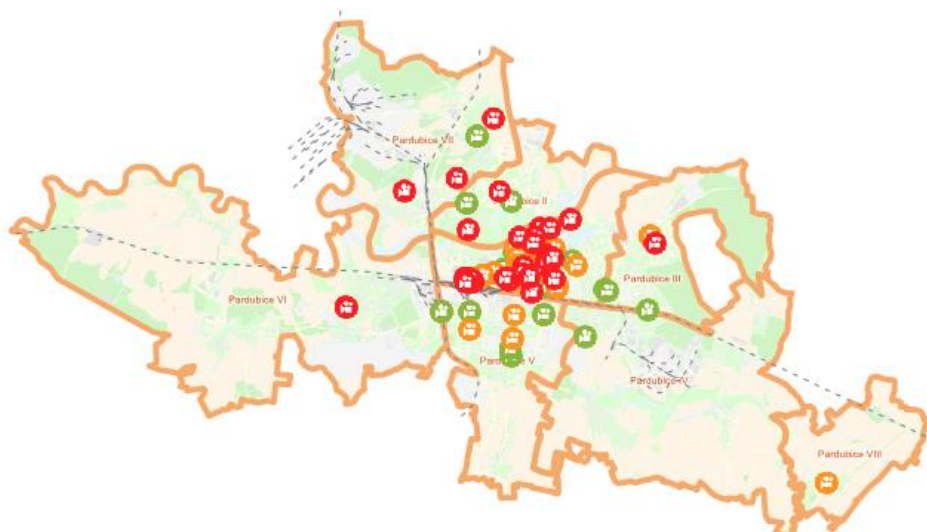
Za další významný článek preventivních aktivit lze považovat na místní úrovni městskou policii (MP). Jde o orgán, který je zřízený městem Pardubice a je tedy podřízený místní samosprávě a dle zákona o obecní policii se podílí na prevenci kriminality, která je většinou realizována nástroji situační prevence oproti Magistrátu města Pardubic, který realizuje převážně preventivní opatření sociálního charakteru. Dále dohlíží na to, zda jsou dodržována pravidla občanského soužití, a přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, a to zejména **výjezdové hlídky**, které se pohybují po všech obvodech, a strážníci z obvodních oddělení, kteří vykonávají výkon služby v městském obvodu (Zákon č. 553/1991 Sb.).

Výjezdové hlídky řeší problémy s bezdomovci, kteří jsou často pod vlivem alkoholu, neboť ti obtěžují kolemjdoucí žebráním, znečišťují veřejné prostranství a budí veřejné pohoršení. MP se snaží tyto osoby dostávat z nejvíce frekventovaných částí města. MP spolupracuje s OSPOD. V případě, že se nezletilá osoba dopustí přestupku, sepíše se úřední záznam a věc postupuje k řešení OSPOD.

MP vyšetřuje přestupky buď na základě podnětů od občanů, na základě monitorovacího systému, nebo přímo v terénu při každodenní práci strážníků a výjezdových hlídek. Při plnění úkolů strážníci disponují pravomocemi podle zákona o obecní policii. Mají právo pořizovat záznamy z míst, které jsou veřejně přístupné, mají oprávnění prokázání totožnosti. Pokud je to v zájmu bezpečnosti obyvatel nebo jejich vlastní, mohou použít různých donucovacích prostředků, nebo svoji služební zbraň. Jejich použití musí být zaevidováno. V záznamu se uvede, jaký donucovací prostředek byl použit, kde byl použit a proti jaké osobě (Zákon č. 553/1991 Sb., 2018).

Součástí MP je oddělení „**Preventivně informační služba**“, které slouží převážně k informovanosti občanů. K té jsou využívána hlavně média. Oddělení se snaží předcházet kriminalitě a přispívat k pocitu bezpečí občanů města. MP je provozovatelem projektu „**Signál v tísní**“, jehož patronem je Magistrát města Pardubic. Je využíván více než sedmdesátí občany, kteří si tento projekt velice pochvalují. Poptávka převyšuje nabídku, takže je zřejmé, že o tento nástroj situační prevence je zájem veliký. Žádost o připojení se podává městské policii, Magistrát města Pardubic provede sociální šetření u žadatele a následně své vyjádření poskytne policii.

Dalším významným preventivním opatřením města Pardubice je **kamerový systém**, jehož provozovatelem je MP. Systém byl v roce 2015 zmodernizován a nyní přispívá k lepší dokumentaci zejména veřejného pořádku a k zabránění jeho porušování. Na obrázku č. 14 je zobrazeno rozmístění kamer, a to podle toho, zda slouží ke sledování dopravní situace (zelená barva), veřejného pořádku (červená barva) nebo obou situací naráz (oranžová barva).

Obrázek 14: Kamerový systém města Pardubice

Zdroj: (Městský kamerový systém v pardubicích, 2019)

Důležitou preventivní aktivitou, která je realizována MP, je i informovanost občanů. K tomu přispívají přednášky a besedy, které jsou pořádány jak pro děti na školách, tak i pro lidi staršího věku, kteří jsou seznamováni s podvody a kriminalitou páchanou na seniorech. Seznam veškerých přednášek a besed je zobrazen v tabulce č. 3

Tabulka 3: Přednášky a besedy MP Pardubice

Mateřské školy-témata
Kontakt s cizí osobou a bezpečné chování doma a na ulici.
Nález injekční stříkačky a bezpečné chování doma a na ulici.
Kontakt se psem nebo jiným toulavým zvířátkem a bezpečné chování doma a na ulici.
Dopravní výchova (chodec a malý cyklista) a bezpečné chování
Základní škola I. Stupeň-témata
Co nevíte o městské policii
Co by měly děti vědět
Dopravní výchova (teorie + praxe)
Základní škola II. Stupeň-témata
Právo, morálka a odpovědnost
Základní lidská práva a svobody
Trestní zákon a zákon o odpovědnosti mládeže
Sociálně patologické jevy v trestněprávním kontextu
Střední školy a střední odborná učiliště-témata
Závislosti, šikana, rozdíly mezi lidmi, domácí a sexuální násilí
Rodinné vztahy, týrání dětí, útěky z domova, prostituce, obchod s bílým masem
Senioři-témata
Činnost MP, podvody a krádeže páchané na seniorech a předcházení úrazům

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Přednášky a besedy, 2019)

V roce 2013 byl spuštěn projekt „**Asistent prevence kriminality**“, který bezpochyby přispěl ke zvyšování bezpečnosti občanů, neboť jeho cílem bylo snížit kriminalitu a zlepšit neúnosnou situaci v sociálně vyloučené lokalitě, a to v Husově ulici, která je osídlena převážně romskou menšinou. Asistentka prevence kriminality je součástí MP. Už v začátcích projekt přinesl mnoho úspěchů. Podařilo se odhalit nenahlášené obyvatele lokality a celkově usměrnit chování Romů. Oni sami mají zájem s asistentkou spolupracovat a mají k ní respekt. Pomáhá jim řešit jejich problémy, dohlíží na to, zda děti chodí do školy a zda nedochází k protiprávnímu chování.

Asistentka prevence kriminality se dostává do styku i s lidmi bez domova. Společně se strážníky vyjíždí do terénu řešit problémovost této komunity, která většinou obtěžuje obyvatele Pardubic. Její pomoc spočívá hlavně v poskytování poradenské a informativní činnosti. Radí jim, kam mohou jít přespat, jaká organizace jim může pomoci, kde jim bude poskytnuta zdravotní péče nebo o možnosti spolupráce s Magistrátem města Pardubic, která jim pomůže v jejich nepříznivé situaci. Asistentka prevence kriminality mimo jiné spolupracuje s odborem sociálních věcí a řadou neziskových organizací.

4.1.3 Neziskové organizace

Neziskové organizace patří mezi důležité aktéry v prevenci kriminality. Jedním z nejdůležitějších poskytovatelů sociálních služeb je SKP-CENTRUM, o. p. s., které zastřešuje velké množství zařízení, která slouží hlavně osobám bez přístřeší nebo v obtížné životní situaci. Jedná se o: (Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji, 2012)

- **Azylový dům pro muže**, jehož posláním je poskytovat sociální služby mužům v nepříznivé situaci;
- **Městský azylový dům pro ženy a matky s dětmi**, jehož pomoc směřuje ženám, které ztratily domov, nemají finanční prostředky a ani podporu rodiny;
- **Dům na půli cesty**, který se orientuje na pomoc lidem do 26 let;
- **Nízkoprahové denní centrum**, které slouží osobám vyloučeným ze společnosti a poskytuje pomoc při řešení jejich nepříznivé situací a
- **Noclehárna určená pro muže a Noclehárna určená pro ženy**.

Dalším významným poskytovatelem sociálních služeb je **Most pro**, který poskytuje odborné sociální poradenství cizincům prostřednictvím poradny. Nabízí např. kurzy českého jazyka a poradenství v oblasti pojištění. V roce 2018 město Pardubice zrealizovalo přes tuto organizaci projekt „**Podpora integrace cizinců – Pardubice 2018**“, které zahrnuje aktivity jako kurzy českého jazyka v mateřské škole, tlumočení, asistence a doučování na základní škole a kurzy českého jazyka pro dospělé. Město Pardubice se potýká s navyšujícím se počtem cizinců, vzniká tím množství problémů, a proto je potřeba tuto situaci aktivně řešit. Cizinci se často potýkají s jazykovou bariérou, což jim komplikuje vyřizování si běžných záležitostí. Ve městě je nedostatek odborné lékařské péče a volných míst ve školách. Kvůli dětem cizí národnosti se výuka zpomaluje, neboť neovládají český jazyk a nerozumí ani kulturním rozdílům, a ve školách je nedostatek asistentů, kteří by byli pro děti oporou (Jansová, 2019).

V Pardubicích se mimo jiné nachází i **Centrum na podporu integrace cizinců**, které v podstatě nabízí stejné služby jako zmíněný Most pro lidská práva (Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji, 2012).

4.2 Zhodnocení činnosti magistrátu města

Díky preventivním opatřením města Pardubic, dobré spolupráci odboru sociálních věcí, městské policie, neziskových organizací a dalších subjektů, které v této práci nejsou zmíněny, se podařilo kriminalitu ve sledovaném období snížit. Zásahu na této skutečnosti mají subjekty, které se touto problematikou zabývají, ať už je to odbor sociálních věcí, který poskytuje poradenské služby lidem ohrožených sociálním vyloučením, pracuje s problémovou mládeží, provozuje pro občany centra, ve kterých se mohou kulturně i sportovně realizovat, nebo strážníci MP, kteří svou každodenní prací přispívají k pocitu bezpečnosti občanů města. Velkou měrou se na tom podílí i asistentka prevence kriminality, která svou činností přispívá ke zkliďování situace v sociálně vyloučené lokalitě, v neposlední řadě pracovníci neziskových organizací, kteří taktéž pomáhají lidem v těžkých životních situacích, a kteří se je snaží navrátit a udržet v běžném životě.

Za sledované období se celková kriminalita snížila o 37 % od roku 2013. Index kriminality se v posledních letech daří stabilně udržovat a nedochází k navýšení počtu celkové kriminality. V jednotlivých obvodech se ve většině případů podařilo snížit nejčastěji páchanou trestnou činnost, která obvody nejvíce zatěžovala. Nebyl vysledován dílčí vliv preventivních opatření na snižování míry kriminality, ale lze s jistotou tvrdit, že systém prevence kriminality je ve městě nastaven tak, aby se dosahovalo požadovaných výsledků. Preventivní systém působí jako celek a rozvíjí projekty jak sociální, tak i situační prevence. Některé projekty byly sice implementovány před analyzovaným obdobím, ale jsou to takové, které se ukázaly jako efektivní a fungují doposud.

Na základě Koncepčního plánu prevence kriminality 2019-2021 chce město pokračovat v projektech, které se osvědčily a některé z nich dále rozvíjet. Jedná se o rozvoj systému sociálního bydlení, projekt „Zajištění lékařské péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením“ a pokračování v činnosti Komunitního centra v Češkově ulici. Mimo to chce zřídit další Komunitní centrum, a to v Husově ulici, a zvýšit informovanost o možnostech trávení volného času. Důležitou činností města je i aktivní přístup k cizinecké problematice, v rámci které chce nadále pokračovat v projektu „Podpora integrace cizinců – Pardubice 2018“.

V porovnání s vybranými statutárními městy město Pardubice vykazuje jedno z nejnižších počtů spáchané kriminality. Zásahu na tom mají preventivní opatření a programy, ať už je to z oblasti sociální nebo situační prevence. Aby tato opatření plnila svůj účel, je důležitá jejich vzájemná provázanost, což klade velký důraz na velmi dobrou kooperaci jednotlivých článků systému prevence, to znamená spolupráce odboru sociálních věcí, městské policie, neziskových

organizací a dalších organizací. Z výsledků analýzy vyplývá, že se v oblasti prevence kriminality Magistrátu města Pardubic daří svoje úkoly plnit. Realizované projekty a kvalitní práce všech zainteresovaných oddělení přispívají k tomu, že jsou Pardubice městem, ve kterém se dobře žije, a lidé se zde mohou cítit bezpečně.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo přiblížit a zhodnotit činnost magistrátu vybraného města v oblasti prevence kriminality a jejího vyšetřování. Ve vybraném městě byly popsány hlavní příčiny kriminality a její důsledky a byly vymezeny pravomoci a možnosti magistrátu města a dalších organizací v oblasti prevence kriminality, dále byl posouzen vliv preventivních opatření na snižování míry kriminality v dané oblasti. Prevence kriminality přispívá ke snižování kvantity i kvality kriminalit a snaží se poskytnout občanům pocit bezpečí.

Práce byla rozdělena do čtyř kapitol, které se zabývají daným tématem. První kapitola vymezuje teoretické aspekty kriminality za pomoci odborné literatury. Kriminalita je zde představena jako celek, je popsána její charakteristika, jednotlivé druhy a vědy, které se kriminalitou zabývají a řeší ji.

Druhá kapitola pojednává o prevenci kriminality. Definuje pojem „prevence kriminality“ a přibližuje její členění podle obsahu a úrovně intervencí a popisuje nejvýznamnější nástroje v předcházení kriminality.

Třetí kapitola se zabývá vybraným městem, kterým jsou Pardubice. Město je zde představeno geografickou a demografickou charakteristikou. Je zde provedena analýza kriminality, a to celkové kriminality i kriminality v jednotlivých obvodech města. Následně popisuje příčiny kriminality a její dopady.

Čtvrtá kapitola mapuje činnost magistrátu při prevenci kriminality. Představuje práci vybraných složek podílejících se na této preventivní činnosti. Jedná se o odbor sociálních věcí Magistrátu města Pardubic, městskou policii, jejímž zřizovatelem je magistrát, a o neziskové organizace. Popisuje jejich pravomoci a realizovaná preventivní opatření. Závěrem hodnotí činnost magistrátu města v oblasti prevence kriminality a hodnotí, zda prevence kriminality ve městě má vliv na snižování míry kriminality.

Výsledek této práce přinesl zjištění, že Magistrát města Pardubic má v rámci prevence kriminality velmi dobré výsledky, což je zásluhou všech zainteresovaných složek, které jsou do systému prevence zapojeny a v této práci představeny. Za sledované období kriminalita ve městě výrazně poklesla a díky tomu jsou Pardubice městem, ve kterém se jeho obyvatelé mohou cítit bezpečně.

LITERATURA

Bezdomovectví-charakteristika, 2018. Národní informační centrum pro mládež [online]. 2018 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/bezdomovectvi-charakteristika>

DAVIDOVÁ, Ivana. 2010. *Metodická příručka pro sociální kurátory a metodiky sociální prevence*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. ISBN 978-80-7368-628-4.

DIBLÍKOVÁ, Simona. 2018. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2017*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-172-1.

DUBSKÝ, Josef a Lukáš URBAN. 2005. *Sociální deviace*. 2., rozš. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR. ISBN 80-725-1202-1.

ŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. 2014. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-614-3.

HOLAS, Jakub a Kazimír VEČERKA. 2013. *Stát a občan v prevenci kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-137-0.

JANSOVÁ, Hana. 2019. *Koncepční plán prevence kriminality 2019-2021*. In: Pardubice.eu [online]. Pardubice [cit. 2019-05-13]. Dostupné na internetu: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci/program-prevence-kriminality/?file=45901&page=37298&do=download&previewHash=asd987HJKHAKJDHKGKJSHFDJKSGFJSKHGFJSDGKFhj>

Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji. 2012. In: Pardubický kraj - *Katalog sociálních služeb* [online]. Pardubický kraj: Pardubický kraj [cit. 2019-05-13]. Dostupné na internetu: <https://www.pardubickykraj.cz/katalog-socialnich-sluzeb>

Koncepce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021, 2016. In: Pardubický kraj [online]. Pardubický kraj: Pardubický kraj, 2016 [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/viewDocument.asp?document=40316>

KONÍČEK, Tomáš. 2017. *Podklad na jednání RVPPK dne 23. února 2017 k bodu – situační prevence kriminality*. In: Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: Oddělení prevence kriminality a vnitřní bezpečnosti odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV ČR [cit. 2019-05-13]. Dostupné na internetu: www.mvcr.cz/soubor/rvppk-situacni-prevence-pdf.aspx

Mapakriminality.cz. 2013. *Mapakriminality.cz* [online]. Praha: ProPolice/Otevřená společnost [cit. 2019-05-16]. Dostupné na internetu: <http://www.mapakriminality.cz/data/>

MAREŠOVÁ, Alena, 2011. *Resortní statistiky-základní zdroj informací o kriminalitě v České republice* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2020-04-17]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-110-3.

Městské obvody, b.r. Pardubice.eu [online]. Pardubice [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/urad/mestske-obvody/>

Městský kamerový systém v pardubicích, b.r. In: Pardubice.eu [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2019- 05- 16]. Dostupné z: <http://mapy.pardubice.eu/MyCity/kamery>

NOVOTNÝ, Oto. 2004. *Kriminologie. 2.*, přeprac. vyd. Praha: ASPI. ISBN 80-735-7026-2.

Přednášky a besedy. 2019. *Městská policie Pardubice* [online]. Pardubice: Městská policie Pardubice [cit. 2019-05-16]. Dostupné na internetu: <http://www.mppardubice.cz/kdo-jsme-a-co-delame/prevence/besedy.html>

STRAUS, Jiří. 2006. *Úvod do kriminalistiky. 2.*, rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 80-868-9895-4.

ŠTĚCHOVÁ, Markéta a Kazimír VEČERKA. 2014. *Systémový přístup k prevenci kriminality mládeže*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-140-0.

TOUŠEK, Laco. 2012. *Kvalitativní analýza pocitu bezpečí občanů města Pardubic*. In: Městská policie Pardubice [online]. Plzeň: Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu [cit. 2019- 05- 13]. Dostupné na internetu: <http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocnni-zpravy/analyza-2012.pdf>

Typy projektů prevence kriminality. 2007. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha [cit. 2019-05-13]. Dostupné na internetu: www.mvcr.cz/soubor/0433-08-pdf.aspx

Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, 2017. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

VICHLENDA, Milan a Ivan KRČEK, 2011. *Kriminologie* [online]. Karviná [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf> Vývoj počtu obyvatel v Pardubicích. 2018. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-05-13]. Dostupné na internete: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0532.xlsx

Zákona č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 359/1999 Sb., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 553/1991 Sb., Zákon o obecní policii

ZEMAN, Petr. 2011. *Veřejnost a trestní politika*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-113-4.

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2013, In: Městská policie Pardubice [online]. 2014 [cit. 2020- 03- 28]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-2014.pdf>

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2014, In: Městská policie Pardubice [online]. 2015 [cit. 2020- 03- 28]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-2014.pdf>

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2015, In: Městská policie Pardubice [online]. 2016 [cit.2020- 03- 28]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-2015.pdf>

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2016, In: Městská policie Pardubice [online]. 2017 [cit. 2020- 03- 28]. Dostupné z: <http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocnizpravy/vyrocnizprava-2016.pdf>

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2017, In: Městská policie Pardubice [online]. 2018 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z:

<http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-2017.pdf>

Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2018, In: Městská policie Pardubice [online]. 2019 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z:

<http://www.mppardubice.cz/soubory/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-2018.pdf>